

78 zaključnih del Pedagoške fakultete na temo okolja in ekologije v obdobju december 2011 - april 2017

Abecedno kazalo

- [Anžlovar, Urška \(2014\) Predstave petošolcev o travnikih kot ekosistemih](#)
- [Bajc, Karin \(2015\) Ustvarjalno eksperimentiranje z likovnimi materiali pri likovnem pouku](#)
- [Beganovič, Elma \(2016\) Spodbudno učno okolje v prvem starostnem obdobju v vrtcu](#)
- [Bizjak, Anita \(2011\) Uporaba odpadnih materialov v Vrtcu Idrija v drugem starostnem obdobju](#)
- [Brate, Maja \(2012\) Ekonomski, ekološki in estetski vidik uporabe kaminske peči v gospodinjstvu](#)
- [Brunšek, Urška \(2016\) Ekonomski vidiki preskrbe kmečkega gospodinjstva s hrano](#)
- [Cigale, Ana \(2014\) Začetno naravoslovje za najmlajše – kako približati naravne objekte in materiale otrokom, starim od 1 do 2 let](#)
- [Cirkulan, Simon \(2016\) Načrtovanje oskrbe in življenjskega prostora obročkastorepih makijev ali kat \(Lemur catta\) v Bioparku Lipovec](#)
- [Crepulja, Tanja \(2016\) Vpliv mikroplastike na prehranjevanje in energetske rezerve kopenskih rakov enakonožcev Porcellio scaber](#)
- [Cvetežar, Helenca \(2016\) Kako varujem okolje, ko ločujem odpadke?](#)
- [Čufer, Sindis \(2016\) Problematika zavržene hrane v osnovnih šolah](#)
- [Ćavar, Larisa \(2014\) Ekokritika: odnos človek - žival v izbranih živalskih pravljicah Svetlane Makarovič](#)
- [Delić, Alisa \(2014\) Učenje analize vode s PROFILES učno strategijo](#)
- [Dernikovič, Tjaša \(2014\) Vsebnosti težkih kovin v izbranih rastlinskih vrstah s Cerknškega jezera](#)
- [Dobre, Brigita \(2013\) Pomen poučevanja biologije in naravoslovja z živim materialom](#)
- [Dolinar, Nika \(2016\) Gradnja gozdnih bivakov iz naravnih materialov kot priložnost za učenje naravoslovja in napredek na vseh razvojnih področjih predšolskega otroka](#)
- [Drnovšek, Doroteja \(2015\) Ozaveščenost osnovnošolcev o onesnaževanju okolja v Zasavju](#)
- [Ferlan, Kristina \(2014\) Vključevanje ekološko pridelane hrane v osnovnošolsko prehrano](#)
- [Fister, Zala \(2015\) Šolski vrt v sodelovanju z ekološko kmetijo: vpliv neposrednih izkušenj na znanje o vrtninah in njihovi pridelavi ter na odnos otrok do uživanja vrtnin](#)
- [Gaberšek, Špela \(2016\) Biologija in ogroženost petelinčka \(Zerynthia polyxena\) v Sloveniji](#)
- [Geršak, Suzana \(2012\) Ozaveščenost osnovnošolskih učencev in učiteljev o klimatskih spremembah](#)
- [Hercog, Maja \(2015\) Smiselnost uvedbe metode dela s pomočjo živali v vzgojne zavode](#)
- [Holcar, Tanja \(2013\) Uporaba odpadnih materialov za okrasitev vrtca](#)
- [Horvat, Vesna \(2012\) Izvajanje nalog iz prostorskega oblikovanja v 5. razredu osnovne šole](#)
- [Iršič, Blaž \(2013\) Žerjavinski potok - učilnica v naravi za biologijo in naravoslovje v osnovni šoli](#)
- [Ivanič, Mateja \(2013\) Primerjava sodelovalnega učenja in frontalne učne oblike pri pouku naravoslovja v sedmem razredu osnovne šole](#)
- [Jamnik, Erika \(2011\) Participacija mladih v izbiri preživljanja prostega časa](#)
- [Juvan, Matic \(2013\) Vpliv gozdne pedagogike na razvoj okoljske etike pri predšolskem otroku](#)
- [Kandrič, Sanda \(2016\) Povezovanje kurikularnih vsebin skozi umetnost v prvem starostnem obdobju](#)
- [Kepec, Maša \(2012\) Konstruiranje z odpadnimi embalažami z od 3- do 4-letnimi otroki](#)
- [Kepec, Naja \(2013\) Ustvarjanje z naravnimi materiali z od 3- do 6-letnimi otroki](#)
- [Kern, Saša \(2016\) Primerjava treh izbranih problemskih tematik iz slovenske mladinske književnosti](#)
- [Konda, Mojca \(2015\) Vključevanje goriv prihodnosti v pouk kemije](#)
- [Kos, Marjeta \(2014\) Stiske in priložnosti v dobi potrošništva](#)
- [Kovač, Petra \(2016\) Izdelava družabnih didaktičnih iger iz odpadnega materiala](#)
- [Kranjec Klopčič, Karmen \(2016\) Vloga velikosti družine v otrokovem psihosocialnem razvoju v kontekstu šole](#)

[Krašovec, Bojana \(2016\) Vloga sodobne likovne umetnosti pri razvijanju likovne ustvarjalnosti in ekološke osveščenosti pri učencih drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja](#)

[Krašovec, Urša \(2016\) Znanje osnovnošolcev o gozdu ter njihov odnos do gozda in njegovih ekosistemskih storitev](#)

[Krempl, Eva \(2015\) Spoznavanje različnih vrst lesa in izdelava didaktične igrače v vrtcu](#)

[Kržič, Marinka \(2015\) Vpliv svinca na rast in razvoj ranega mošnjaka \(*Noccaea praecox* Wulf\)](#)

[Kržišnik, Špela \(2013\) Vsebnosti živega srebra v izbranih vrstah zelišč iz Idrije](#)

[Kržišnik, Špela \(2015\) Vpliv selena na transport živega srebra vzdolž prehranjevalne verige](#)

[Lainšček, Tadej \(2016\) Popis flore na ekstenzivnih travnikih izbranega območja pri Kobilju](#)

[Logar, Živa \(2016\) Razsežnosti obremenjevanja okolja ob uporabi lesa v opremi interierja](#)

[Mavrič, Irma \(2014\) Vsebnosti težkih kovin v izbranih zeliščih na območju Šoštanja in Zgornjesavinjske doline](#)

[Mezek, Saša \(2016\) Vpliv piktogramov na dojetanje dovoljenih in prepovedanih dejavnosti v zavarovanih območjih narave med četrtošolci in petošolci](#)

[Močilar, Mitja \(2015\) Biologija in ogroženost svičevega mravljiščarja \(*Lepidoptera: Lycaenidae*\) v Sloveniji](#)

[Naglič, Melita \(2013\) Izdelki iz odpadne embalaže skozi ekoprojekt v vrtcu](#)

[Napret, Maja \(2011\) Zeleno gospodinjstvo](#)

[Novak, Anja \(2012\) Tekstilna ekologija pri gospodinjskem pouku](#)

[Osredkar, Andreja \(2016\) Vrednotenje okolju prijaznega delovanja in znanja o okoljskih problemih pri osnovnošolcih](#)

[Pavlin, Suzana \(2016\) Recikliranje plastenk na kreativen način](#)

[Pecin Završan, Tatjana \(2016\) Spodbujanje učencev k oblikovanju pozitivnih stališč do okolja pri pouku geografije v 6. razredu osnovne šole](#)

[Petelin, Sonja \(2014\) Naravovarstveni pomen flore mokrišč v dolini Prušnice pri Borovnici](#)

[Podreka, Anja \(2013\) Reprezentacija dreves v risbi in procesualni umetnosti](#)

[Požar, Matjaž \(2015\) Od odpadka do umetnine](#)

[Redek, Andreja \(2013\) Vsebnost težkih kovin in radionuklidov v koruzi, krmni travi in zemlji na onesnaženih območjih Slovenije](#)

[Repanšek, Zdenka \(2016\) Ustvarjanje od 5- do 6-letnih otrok z zbirko Makedo](#)

[Rozina, Tinkara \(2012\) Vsebnost živega srebra in arbuskularna mikoriza pri izbranih rastlinskih vrstah iz Idrije](#)

[Rozina, Tjaša \(2011\) Predsodki predšolskih otrok do živali](#)

[Rozman, Maja \(2015\) Spoznavanje živali v vrtčevskem eko vrtu](#)

[Skubic, Zala \(2016\) Poznavanje okoljskih vsebin pri učencih sedmega razreda osnovne šole](#)

[Svetičič, Špela \(2015\) Prepoznavanje vlog in funkcij gozda v izbranih odlomkih Slave vojvodine Kranjske pri devetošolcih](#)

[Šeruga, Klaudija \(2013\) Celostno ravnanje z odpadki](#)

[Šetina, Maja \(2014\) Didaktične igre iz odpadne embalaže pri pouku na razredni stopnji osnovne šole](#)

[Šiška, Alenka \(2012\) Z otroki, starimi od pet do šest let, ustvarjamo didaktične igre iz odpadnega materiala](#)

[Trček, Tjaša \(2016\) Ekokritika: upodobitve narave v izbranih mladinskih delih](#)

[Truden, Lucija \(2012\) Spodbujanje ustvarjalnosti predšolskih otrok pri delu z odpadnimi materiali](#)

[Vidic, Katja \(2012\) Ekošola v Osnovni šoli Boštanj](#)

[Virant, Anja \(2012\) Prehranjevanje in odnos do hrane pri osnovnošolcih in njuna povezanost s samospoštovanjem](#)

[Vode, Gregor \(2013\) Pridelava sadja in spoznavanje sadjarstva v vrtcu](#)

[Zakrajšek, Polona \(2014\) Vsebnost kovin in radionuklidov v gobah na izbranih področjih v Sloveniji](#)

[Zalokar, Karmen \(2011\) Odnos do okolja v vrtcu](#)

[Zaplatic, Gloria \(2015\) Predstave petošolcev o travnikih kot ekosistemih](#)

[Zupan, Darja \(2016\) Razumevanje barv skozi krajinsko umetnost pri učencih 1., 2. in 3. razreda](#)

[Zupančič, Tanja \(2016\) Odnos osnovnošolcev do priporočil o zdravi prehrani](#)

[Žabkar, Nives \(2016\) Odnos študentov do izvajanja programa Ekošola na Pedagoški fakulteti](#)
[Žerdin, Jasmina \(2012\) Okoljska ozaveščenost vzgojiteljev](#)

Ključne besede

[eko vrt](#)

[eko-vrtec](#)

[ekokritika](#)

[ekologija](#)

[ekološka pismenost](#)

[ekološka psihologija](#)

[ekološka vzgoja](#)

[ekološka živila](#)

[ekološki problemi](#)

[ekološki vpliv](#)

[ekološko kmetijstvo](#)

[ekološko kmetovanje](#)

[ekološko ozaveščanje](#)

[ekološkosistemska teorija](#)

[ekosistem](#)

[ekosistemi](#)

[ekosistemske storitve](#)

[ekošola](#)

[ločeno zbiranje odpadkov](#)

[ločevanje odpadkov](#)

[naravni material](#)

[naravni materiali](#)

[naravni materiali in predmeti](#)

[naravni objekti in materiali](#)

[naravovarstvo](#)

[odnos do hrane](#)

[odnos do narave](#)

[odnos do prehranskih priporočil](#)

[odnos osnovnošolcev do živali](#)

[odnos otrok:žival:vzgojitelj/ica](#)

[odnos predšolskih otrok do živali](#)

[odnos človek – žival](#)

[odpadek](#)

[odpadki](#)

[odpadna embalaža](#)

[odpadni les](#)

[odpadni material](#)

[odpadni materiali](#)

[okolje](#)

[okolje bivanja](#)

[okoljska etika](#)

[okoljska pismenost](#)

[okoljska vzgoja](#)

[okoljske dejavnosti](#)

[okoljski problemi](#)

[okoljski znaki](#)
[okoljsko izobraževanje](#)
[okoljsko ozaveščanje](#)
[onesnaženje](#)
[onesnaženost](#)
[onesnaženost krme](#)
[onesnaženost okolja](#)
[onesnaženost tal](#)
[onesnaženost zemlje](#)
[onesnaževanje](#)
[onesnaževanje hidrosfere](#)
[ozaveščenost o podnebnih spremembah](#)
[reciklaža](#)
[recikliranje](#)
[recikliranje tekstilij](#)
[trajnostna potrošnja](#)
[trajnostni razvoj](#)
[trajnostno znanje](#)
[varstvo okolja](#)
[zeleni izdelki](#)
[zeleno gospodinjstvo](#)
[zeleno igrišče](#)

Povzetki

Anžlovar, Urška (2014) [*Predstave petošolcev o travnikih kot ekosistemih*](#). Diplomsko delo.

Z okoljsko vzgojo je potrebno pričeti že v predšolskem obdobju, ko otrok prične z oblikovanjem osnovnih vrednot. Pri tem je potrebno upoštevati razvojne zmožnosti otrok. Otroci naj bi v vrtcu postopno razvijali odgovornost do vseh živih bitij in do skupne prihodnosti. V mnogih vrtcih potekajo številne okoljske dejavnosti, ob katerih vzgojitelji otrokom poudarjajo, da je za okolje dobro, če ločeno zbirajo odpadke, ugašajo luči, zapirajo vodo in čim manj uporabljajo osebne avtomobile. Vprašanje pa je, ali otroci ta navodila le sprejmejo kot družbeno zaželeno vedenje ali pa tudi razumejo, kako s temi dejanji delujejo v smeri varovanja okolja. V diplomskem delu sem se posvetila ravno temu. V individualnih ustnih intervjujih sem raziskovala, ali predšolski otroci razumejo povezavo med okoljskimi dejavnostmi, ki jih izvajajo, ter njihovim pozitivnim vplivom na okolje. Raziskovalni vzorec je zajemal 57 otrok, starih od 5 do 6 let. Ugotovila sem, da otroci v veliki meri nimajo ustrezne, niti vsaj površne predstave o tem, kako z okoljskimi dejanji vplivajo na okolje. Na osnovi teh ugotovitev sem zasnovala in izvedla dejavnosti, v katerih so otroci z aktivnim učenjem pridobili naravoslovno znanje, ki je potrebno za razumevanje vpliva okoljskih dejavnosti na okolje. Posvetila sem se naslednjim okoljskim dejavnostim: varčna uporaba luči, varčevanje pri porabi vode ter omejevanje vožnje z osebnimi avtomobili. Dejavnosti sem izvajala v eksperimentalni skupini, ki je štela 19 otrok, starih od 5 do 6 let. Za primerjavo sem vključila tudi kontrolno skupino otrok enake starosti, ki je štela 20 otrok. Po izvedenih dejavnostih sem individualne ustne intervjuje ponovno izvedla ter v primerjavi s predhodnimi predstavami zaključila, kako so izvedene dejavnosti vplivale na njihovo razumevanje okoljskih dejavnosti. Rezultati eksperimentalne skupine so pokazali veliko izboljšanje znanja in razumevanja okoljskih dejavnosti, o katerih so se otroci aktivno učili. Predstave se niso bistveno izboljšale za tiste dejavnosti, o katerih se otroci niso učili z neposredno izkušnjo. Zaključujem, da se vzgojitelji predšolskih otrok pri okoljski vzgoji pre pogosto ustavijo le pri velednih stavkih, kot so: »ugašaj luč«, »zapiraj vodo«, »ločuj odpadke« ... in otrokom ne dajejo priložnosti, da bi razumeli, kako s temi dejavnostmi koristijo okolju. Naši rezultati so pokazali, da so že predšolski otroci sposobni usvojiti naravoslovno znanje, ki je podlaga za razumevanje učinka okoljskih dejavnosti na okolje. Navodila, ki jih otroci razumejo, pa tudi bolje upoštevajo, kar se izkaže tudi v okviru okoljske vzgoje.

Ključne besede: okoljska vzgoja, okoljske dejavnosti, aktivno učenje, predšolski otrok

Bajc, Karin (2015) [*Ustvarjalno eksperimentiranje z likovnimi materiali pri likovnem pouku*](#). Diplomsko delo.

Diplomsko delo z naslovom »Ustvarjalno eksperimentiranje z likovnimi materiali pri likovnem pouku« sem razdelila na dva dela, in sicer teoretični ter empirični del. V teoretičnem delu sem raziskala pojem ustvarjalnost, kaj to je, kako spodbujamo ustvarjalnost v šolah, kakšne so faze ustvarjalnega mišljenja. Posebno pozornost sem namenila tudi ustvarjalnosti na likovnem področju, podrobneje sem opisala oblikovalna področja, kot so risanje, slikanje, kiparstvo, grafika in arhitektura. Ker lahko ustvarjalnost na likovnem področju pri otroku krepimo tudi s pomočjo uporabe različnih materialov, sem jih v diplomski nalogi tudi raziskala. Razdelila sem jih na naravne, umetne, predstavila sem odpadne materiale ter jih tudi opisala. S pomočjo eksperimentiranja, preizkušanja novih, drugačnih tehnik in materialov lahko likovni pedagogi spodbujajo vedoželjnost ter krepijo likovni izraz učencev. Iz tega razloga sem v svoji diplomski nalogi predstavila primere eksperimentov, ki jih lahko uporabimo za izvedbo likovne naloge pri likovnem pouku. Empirični del temelji na anketiranju učiteljev likovnega pouka. Raziskovalna vprašanja sem usmerila predvsem na uporabo likovnih

materialov pri likovnem pouku, kakšne so morebitne težave ali prednosti pri uporabi teh ter kdo v šolstvu določa uporabo in nabavo materialov.

Ključne besede: ustvarjalnost, ustvarjalno mišljenje, likovna ustvarjalnost, področja likovne ustvarjalnosti, likovni materiali, umetni materiali, naravni materiali, likovno eksperimentiranje

Beganović, Elma (2016) [*Spodbudno učno okolje v prvem starostnem obdobju v vrtcu*](#). Diplomsko delo. Diplomsko delo predstavlja potek in evalvacijo projekta ustvarjanja spodbudnega učnega okolja s pomočjo nestrukturiranega materiala in predmetov iz narave v skupini prvega starostnega obdobja v vrtcu. V teoretičnem delu sem predstavila teoretična izhodišča o učenju. V tem sklopu sem zajela poglavja o aktivnem učenju in vlogi vzgojitelja pri ustvarjanju aktivnega učnega okolja, procesno-razvojnem načrtovanju, učenju in o igri v predšolskem obdobju. V okviru empiričnega dela sem predstavila projekt, v katerem sem otrokom ponudila različni naravni material. Predstavila sem pomen načrtovanja in dokumentiranja vzgojitelja. Raziskovala sem, katere učne izzive bo igra z naravnim materialom otrokom prinesla. Želela sem ugotoviti, kako najmlajši otroci raziskujejo in s tem pridobivajo izkušnje s pomočjo naravnega materiala. Pomembno za ta pristop je, da je otrok ves čas aktiven udeleženev v procesu učenja. Materiali otrokom omogočajo možnost učenja in različne simbolne igre. Odrasli mu le zagotovijo možnost za dejavnosti in priskrbijo materiale. Ves čas so otrokom le v podporo; njihovo igro pozorno spremljajo in jim na osnovi opažanj postavljajo nove izzive. S projektom sem ugotovila, da se je razvijala domišljajska igra, otroci so se igrali individualno, v parih, skupinsko, krepili so domišljijo, več so se pogovarjali, manj je bilo konfliktov, uresničevali smo cilje na vseh področjih kurikulumu.

Ključne besede: naravni material, igra, spodbudno učno okolje, vrtec

Bizjak, Anita (2011) [*Uporaba odpadnih materialov v Vrtcu Idrija v drugem starostnem obdobju*](#).

Diplomsko delo.

Diplomska naloga obravnava ekologijo in različne načine uporabe in obdelave odpadnih materialov v drugem starostnem obdobju v vrtcu Idrija. Pomembno je, da vzgojitelji pri delu izhajamo iz otrokovih razvojnih značilnosti. Povzela sem jih po psihologu Jeanu Piagetu. S pravilnim ločevanjem odpadkov lahko zelo veliko pripomoremo k reciklaži in skrbi za naše okolje. V vrtcu Idrija na tem področju delujemo že več let. Predstavljam projekt Ekovrtec, v katerega je vključenih že veliko vrtecev po Sloveniji in med njimi je tudi vrtec Idrija. Z izvedenimi dejavnostmi smo uresničevali cilje projekta dve šolski leti, zato smo prejeli ekozastavo. Največ pozornosti je v diplomski nalogi namenjeni ponovni uporabi in obdelavi različnih odpadnih materialov v skupini otrok v drugem starostnem obdobju. Otroci so pri dejavnostih aktivno sodelovali s prinašanjem odpadnih materialov, svojimi idejami in na koncu s samo izvedbo. Poskrbela sem, da smo različne materiale najprej spoznali in se pogovorili o možnostih obdelave le-teh. Spoznali smo tudi različna orodja in pripomočke, ki smo jih kasneje uporabili. Otroku namreč moramo omogočiti, da se seznanj z različnimi orodji, kljub temu da vsa še niso primerna zanj. Le tako izve, s čim si lahko pomagamo pri posameznih materialih. Pri izvajanju mora vzgojitelj najprej poskrbeti za varnost in po potrebi pomagati pri obdelavi. S pisanjem diplomske naloge in izvajanjem različnih dejavnosti sem ugotovila, da preko igre in zanimivih dejavnosti v predšolskem obdobju lahko naredimo zelo veliko, kar bo v veselje našemu zelenemu planetu.

Ključne besede: otrok, ekologija, eko-vrtec, tehnika, odpadni material

Brate, Maja (2012) [Ekonomski, ekološki in estetski vidik uporabe kaminske peči v gospodinjstvu](#). Diplomsko delo.

Ogenj. Sinonim prvih ljudi za svetlobo, varnost in toploto. Že od samega začetka njegove kontrolirane uporabe mu ljudje pripisujemo veliko moč - včasih je celo poosebljal nekatere bogove. Evolucija kontrolirane uporabe ognja za namene ogrevanja je tekom tisočletij prišla od primitivnih odprtih ognjišč do odprtih in zaprtih ognjišč – prostorov ali priprav, ki so dobro načrtovani za največji izkoristek kuriva in pa dobro načrtovani za najboljšo toplotno pokritost prostora. Še danes, ko je ogrevanje z zemeljskim plinom ali kurilnim oljem bistveno enostavnejše kot ogrevanje s trdimi kurivi, obstaja veliko bivališč, ki se ogrevajo izključno na trda kuriva v ognjišču, vse več pa se jih zaradi ekonomskih razlogov odloča tudi za kombinirajo ogrevanje. Ker je že od samega začetka ognjišč le-to predstavljalo toplino, po navadi osrednjega prostora, se je že kmalu pojavila nova težnja. Ta težnja je bila, da bi ognjišča postala nek sestavni del bivališča, nekaj kar ga estetsko dopolnjuje in kot tako ne služi le za primarni namen ogrevanja. Tekom tisočletij so tako nastala prelepa ognjišča, ki mnogokrat služijo le kot dekoracija osrednjega prostora in se niti ne uporabljajo za namene ogrevanja. V svojem diplomskem delu bom opisala kaminsko peč v vseh svojih modernih izvedbah kot enega od predstavnikov ognjišč. Opisala bom katere vrste kaminskih peči poznamo in kako se med seboj razlikujejo ter kakšne tehnologije uporabljajo. Še poseben poudarek pa je na stroških ogrevanja in ekološkem vplivu posameznih tipov kaminskih peči in je kot tak primeren ne samo za potrebe te diplomske naloge temveč lahko pride prav tudi širše t.j. vsem, ki so v precepu med različnimi tipi ogrevanja in ne poznajo stroškovnih razlik ter ekološkega vpliva.

Ključne besede: kaminska peč, vrste kuriv, stroški ogrevanja, ekološki vpliv, kaminski dodatki

Brunšek, Urška (2016) [Ekonomski vidiki preskrbe kmečkega gospodinjstva s hrano](#). Diplomsko delo. S hrano zadovoljujemo osnovne življenjske potrebe. Hrano, ki je zdrava in varna, lahko kupimo ali pa sami pridelamo. S pridelavo hrane lahko zagotovimo potrebe po hrani gospodinjstva ali lokalnega prebivalstva, takšna hrana je tudi ljudem dostopnejša. Namen diplomskega dela je bil ugotoviti, če v primeru pretežne samooskrbe kmečkega gospodinjstva, z na kmetiji pridelano hrano nastaja prihranek in kolikšen je ta prihranek. V diplomskem delu sem analizirala kmečko gospodinjstvo, ki prideluje hrano za lastno oskrbo. Zbrala sem podatke o količini in vrsti pridelkov ter pridobila ceno teh izdelkov na trgu. Na ta način sem ugotovila, kakšen prihranek ima gospodinjstvo s pridelavo hrane, če ne upoštevamo lastnega dela. Prihranek pa se je bistveno zmanjšal, ko sem v naslednjem koraku upoštevala še lastno delo, še vedno pa je ostal pozitiven. Tako lahko zaključim, da ima kmečko gospodinjstvo prihranek, ki nastane s pridelavo hrane za lastno oskrbo. Z zagotavljanjem lokalno pridelane hrane dvigujemo raven samooskrbe s kakovostno in zdravo hrano. Hkrati pa tudi izboljšujemo prehransko varnost prebivalstva.

Ključne besede: hrana, lokalna samooskrba, trajnostni razvoj, prispevna analiza

Cigale, Ana (2014) [Začetno naravoslovje za najmlajše – kako približati naravne objekte in materiale otrokom, starim od 1 do 2 let](#). Diplomsko delo.

Predšolski otroci že zgodaj izražajo željo po raziskovanju narave, saj jih ta kar najbolj motivira. Kakovostno znanje o njej pa lahko pridobijo le na podlagi neposrednih izkušenj. Pri tem pa je pomembno otrokovo aktivno učenje. To je učenje, pri katerem otrok deluje na predmete, pri tem pa konstruira novo razumevanje. Zgodnje uvajanje v naravoslovje naj se začne čim prej. Le tako bodo otroci lahko že zgodaj začeli razvijati pozitiven, naklonjen in odgovoren odnos do narave. Ta se začne oblikovati že v zgodnjem otroštvu, otroci pa ga lahko razvijejo predvsem s pogostimi pozitivnimi izkušnjami. Prav tako pa je pomemben tudi osebni zgled vzgojitelja. Ta lahko s svojim odnosom do

narave pri svojem delu vpliva na otroke. V diplomskem delu sem oblikovala dejavnosti, ob katerih lahko že najmlajši otroci, stari od 1 do 2 let, raziskujejo živo in neživo naravo. Dejavnosti so temeljile na aktivnem učenju in otrokovem prostem raziskovanju. V obliki naravoslovnega koticčka sem jim v raziskovanje ponudila različne objekte in materiale. Otroci so prek igre spoznavali njihove značilnosti. Ugotovila sem, da je naravoslovni koticček primerna dejavnost za zgodnje uvajanje naravoslovja v skupine otrok, starih od 1 do 2 let. Otroke je dlje časa zanimal neživi koticček kot živi. Razlika v raziskovanju obeh je bila naslednja: z neživim koticčkom so se igrali dlje časa, k živemu pa so se večkrat vračali. Menim, da lahko s stikom z naravnimi objekti in materiali že v zgodnjem otroštvu spodbujamo učenje začetnega naravoslovja ter vplivamo na pozitiven odnos do narave. Ključne besede: aktivno učenje, otroška igra, začetno naravoslovje, naravoslovni koticček, naravni objekti in materiali, vzgoja za trajnostni razvoj

Cirkulan, Simon (2016) [Načrtovanje oskrbe in življenjskega prostora obročkastorepih makijev ali kat \(*Lemur catta*\) v Bioparku Lipovec](#). Diplomsko delo.

Obročkastorepi maki ali kata (*Lemur catta*) je vrsta lemurja, ki v naravi poseljuje grmičaste ter gozdnate pokrajine afriškega otoka Madagaskar. Z ostalimi vrstami lemurjev spada med endemične vrste. Je izredno prilagodljiva in oportunistična vrsta. Po podatkih rdečega seznama IUCN in ocene iz leta 2014 gre za ogroženo vrsto, zato to vrsto lemurja pogosto vzrejajo v parkih in živalskih vrtovih v sklopu vzrejnih programov po vsem svetu ter skrbijo za raznoliko genetsko banko in zdravo populacijo živali v umetnem okolju, ki bi se, v primeru izumrtja v naravi, lahko naselila nazaj v naravno okolje. Tega predstavnika lemurjev bi naselili tudi v Biopark Lipovec in predstavlja v Sloveniji inovativen pristop v izobraževanju, zelenem turizmu in predvsem naravovarstvu. V diplomskem delu smo s pomočjo strokovne literature analizirali življenje obročkastorepih makijev v naravi ter ga primerjali z življenjem živali v umetnem okolju v petih različnih evropskih živalskih vrtovih, ki to vrsto vzrejajo, in na koncu ustvarili načrt oskrbe ter življenjskega prostora za živali, ki jih bomo nekoč naselili v Biopark Lipovec. Glede na specializirane jedilnike evropskih živalskih vrtov povzemamo podobno prakso po njihovih načrtih prehrane, ki temeljijo na sestavi jedilnika lemurjev v naravi. Ker gre za prilagodljivo in neobčutljivo vrsto, ki je tudi v naravi izjemno oportunistična, se zato v umetnem okolju izvaja le malo preventivne veterinarske oskrbe, še manj kurativnih posegov. Ugotovili smo, da je pri vzreji lemurjev v umetnem okolju v sodobnih živalskih vrtovih in parkih pomembnejša kvaliteta ograde kot njena velikost. Prav tako smo dobre prakse ureditve življenjskih prostorov povzeli po drugih živalskih vrtovih ter novi ogradi v Bioparku dodali nekaj inovacij in unikatnih rešitev v prikazovanju in vzreji eksotičnih živali. Vzreja obročkastorepih makijev v umetnem okolju je v primerjavi z drugimi živalskimi vrstami nezahtevna. Ker se naravno okolje te vrste še vedno zmanjšuje zaradi človekovega vpliva, populacija divjih živali pa upada, je vzreja živali v živalskih vrtovih in parkih ter izobraževanje o ogroženih vrstah in njihovem okolju izrednega pomena za preživetje vrste in ekosistema.

Ključne besede: sesalci, primati, obročkastorepi maki, *Lemur catta*, ogrožene vrste, oskrba, življenjski prostor, biopark, ekologija, naravovarstvo

Crepulja, Tanja (2016) [Vpliv mikroplastike na prehranjevanje in energetske rezerve kopenskih rakov *enakonožcev Porcellio scaber*](#). Diplomsko delo. Osrednja tema naše raziskave je bila plastika, ki pod različnimi pogoji razpade na delce manjše od 5 mm, t.j. mikroplastika. Mikroplastiko lahko pridobimo v obliki vlaken iz oblačil, kot delce iz kozmetičnih proizvodov, kot stranski proizvod večjih plastičnih delov ipd. V nalogi smo želeli proučiti, ali ima trenutna koncentracija mikroplastike v okolju vpliv na kopenske organizme, v našem primeru na kopenske rake enakonožce, vrste *Porcellio scaber*.

Predvidevali smo, da ima mikroplastika vpliv na prehranjevanje, saj se kopiči v črevesju, s tem pa vpliva tudi na energetske rezerve v prebavni žlezi (hepatopankreas). Živali smo izpostavili hrani kontaminirani z mikroplastiko. Izpostavitve je trajala 14 dni pod standardnimi laboratorijskimi pogoji. Uporabili smo okoljsko relevantne koncentracije mikroplastike v kompostu (4 mg mikroplastike/g suhe snovi). Testirali smo 3 vrste plastike: izolirano iz kozmetičnega pripravka pri dveh različnih frakcijah in izolirano iz PVC vrečke. Analiza je pokazala, da testirane koncentracije mikroplastike niso imele vpliva na prehranjevanje in energetske rezerve testnih živali po 14 dneh izpostavitve. Predlagamo nadaljnje raziskave z večjimi koncentracijami mikroplastike ter daljšimi časi izpostavitve. Ključne besede: mikroplastika, onesnaženje, prehranjevanje, energetske rezerve, ogljikovi hidrati, lipidi, proteini, Porcellio scaber, enakonožci, kopenski raki

Cvetežar, Helenca (2016) [Kako varujem okolje, ko ločujem odpadke?](#). Diplomsko naloga.

Zgodnje otroštvo je obdobje, v katerem otrok oblikuje svoje vrednote in odnose, tudi odnos do okolja. Zato je treba z okoljsko vzgojo pričeti že v predšolskem obdobju. V diplomski nalogi sem se posvetila raziskovanju predstav predšolskih otrok o ločenem zbiranju odpadkov. Zanimalo me je, ali otroci poznajo pomen ločenega zbiranja odpadkov za okolje – ali razumejo povezavo med ločenim zbiranjem odpadkov in pozitivnim vplivom tega dejanja na okolje. V raziskavo je bilo vključenih 20 otrok, starih 5 do 6 let iz vrtca Viški gaj, enota Kozarje. Najprej sem z vsakim od otrok izvedla začetni intervju, v katerem sem ugotovila njihove začetne predstave o ločenem zbiranju odpadkov. Če je bilo potrebno, sem poleg glavnih vprašanj otrokom zastavljala podvprašanja, da so vsebino vprašanja bolje razumeli. Sledile so dejavnosti, v katerih so otroci z neposredno izkušnjo ob aktivnem učenju spoznavali naravoslovno ozadje pomena ločenega zbiranja odpadkov. Po opravljenih dejavnostih sem ponovno izvedla individualne intervjuje in na podlagi odgovorov sklepala, kakšno je njihovo razumevanje pomena ločenega zbiranja odpadkov. Opazovala sem vedenje otrok v vsakdanjiku vrtca in skušala ugotoviti, ali so opisane dejavnosti vplivale tudi na vedenje otrok. Ugotovila sem, da so bile začetne predstave o pomenu ločenega zbiranja odpadkov pri veliki večini otrok napačne ali pa le-teh sploh niso imeli. Po opravljenih dejavnostih pa je večina otrok pridobila znanje in natančne predstave o tem, kako z ločenim zbiranjem posamezne vrste odpadkov (papirja, stekla, plastike) pozitivno vplivajo na okolje in ga s tem varujejo. Rezultati raziskave so pokazali, da so že predšolski otroci sposobni pridobiti toliko naravoslovnega znanja, da razumejo povezavo med okoljskim dejanjem in njegovim vplivom na okolje. Opazila sem, da je imelo pridobljeno znanje vpliv tudi na vedenje otrok, saj so po opravljenih dejavnostih bili bolj motivirani za ločeno zbiranje odpadkov. Zaključujem, da bi bilo v okoljski vzgoji v predšolskem obdobju treba poleg samega izvajanja okoljskih dejanj dati več poudarka tudi njihovem razumevanju.

Ključne besede: predšolski otrok, okoljska vzgoja, ločeno zbiranje odpadkov, začetno naravoslovje

Čufer, Sindis (2016) [Problematika zavržene hrane v osnovnih šolah](#). Diplomsko delo.

Problematika zavržene hrane je v svetu vsako leto bolj aktualna. Pojavlja se tudi v osnovnih šolah. Z iskanjem rešitev je potrebno začeti pri najmlajših, zato sem v diplomskem delu poskusila ugotoviti, zakaj osnovnošolci ne pojedjo vedno osnovnošolske malice ali kosila ter kako vsebina o prehrani v učnem načrtu vpliva na njihova stališča o zavrženi hrani. Zanima me tudi, ali šolski sistem z vključevanjem vsebin o prehrani učence zadostno ozavešča o tej problematiki ter zakaj je kljub vsem ukrepom za zmanjševanje količin zavržene hrane v zadnjem času ta problem v porasti. Uporabila sem deskriptivno in kavzalno-eksperimentalno metodo. V raziskavo so bili zajeti učenci zadnjega triletja OŠ Draga Bajca Vipava (170 učencev in učenek), vodja kuhinje in načrtovalka prehrane. Ugotovila sem, da so učenci s postreženo hrano v šoli na splošno zadovoljni, saj menijo, da sta njena kvaliteta in

okusnost dobri, zato jo tudi skoraj vedno pojedjo do konca. Razlogi, zakaj hrane ne pojedjo, so bolj ali manj odvisni od dneva. Včasih hrano pustijo na krožnikih, ker jim ni všeč, nimajo vedno dovolj časa, da jo pojedjo do konca, ali pa je postrežene hrane preveč. Glede na to, da je ozaveščanje o zavrženi hrani v šolah vedno bolj v ospredju, so učenci o zavrženi hrani tudi primerno poučeni, zato je njihov odnos do hrane pozitiven in hrana zaradi nespoštovanja ne pristane v smeteh. Torej, če je hrana zavržena, je zaradi dnevnih, trenutnih razlogov, saj je ustreznost hrane težko vsakodnevno prilagoditi za vse učence.

Ključne besede: Zavržena hrana, odnos do hrane, učenci, znanje

Čavar, Larisa (2014) [*Ekokritika: odnos človek - žival v izbranih živalskih pravljicah Svetlane Makarovič*](#). Diplomsko delo.

V prvem delu diplomskega dela so predstavljene ekokritika kot posebna disciplina literarne vede, njena definicija in raziskovalna vprašanja na podlagi dela Cheryll Glotfelty in drugih literarnih raziskovalcev (Lawrence Buell, Timothy Clark, Jožica Čeh Steger, Marjetka Golež Kaučič, Jelka Kernev Štrajn ...). Opisane so okoliščine njenega nastanka in pomembne značilnosti, ki ekokritiko razlikujejo od preostalih pristopov. Predstavljene so prvine okoljsko usmerjenega besedila in primeri raziskovalnih vprašanj, s katerimi se ekokritika ukvarja. V nadaljevanju so predstavljene življenje in delo Svetlane Makarovič, njen odnos do živali ter definicija kratke sodobne pravljice. V osrednjem delu je z vidika ekokritike analiziranih sedem izbranih kratkih sodobnih pravljic z živaljo kot glavnim literarnim likom iz zbirke Svetlanine pravljice (Makarovič 2008). Cilj diplomskega dela je preveriti, katera raziskovalna vprašanja ekokritike lahko uporabimo pri analizi pravljic in v kolikšnem obsegu. Poseben poudarek je namenjen odnosu človek – žival v pravljici.

Ključne besede: ekokritika, Cheryll Glotfelty, kratka sodobna pravljica, Svetlana Makarovič, odnos človek – žival

Delić, Alisa (2014) [*Učenje analize vode s PROFILES učno strategijo*](#). Diplomsko delo.

Voda je dobrina, ki omogoča življenje živim bitjem, vendar je onesnaževanje hidrosfere kljub temu prisotno. Glavni viri onesnaževanja voda so gospodinjstva, industrija, poljedelstvo in živinoreja, nesreče z razlitji, izpusti iz cistern, promet, spiranje in odcejanje z odlagališč odpadkov ter onesnažene padavine. Poznamo več skupin onesnaževal vode, med katere spadajo tudi amonijevi, nitratni(V), nitratni(III) in fosfatni ioni, ki so pomembni pokazatelji kakovosti voda. Pomembni parametri pri določanju kakovosti vode pa so tudi biokemijska potreba po kisiku, trdota in pH vode. Vrednosti naštetih parametrov lahko med drugim določimo s kompletom Aquamerck®. Analiza temelji na kolorimetrični in titrimetrični tehniki določanja koncentracij snovi v vodi. Komplet omogoča hitro analizo vode na terenu, kar je le ena od njegovih prednosti. Primeren je tudi za delo v šoli. Kvalitetno delo v šoli omogoča tudi uporaba sodelovalnega učenja, katerega naloga ni samo pridobivanje znanja, ampak tudi socialni razvoj in pozitiven vpliv na čustveno-motivacijske procese učencev. Onesnaževanje hidrosfere in analiza vode ter sodelovalno učenje so vključeni v izdelan PROFILES modul, kar predstavlja tudi rezultat diplomskega dela. Modul sledi filozofiji projekta PROFILES, ki je projekt 7. evropskega okvirnega programa. Namenjen je poučevanju in učenju naravoslovnih vsebin, ki temeljijo na socio-naravoslovnem kontekstu z raziskovanjem. Razvit modul »Ali nas mora skrbeti, če popijemo nekaj vode, v kateri se poleti kopamo?« obravnava vsebine o onesnaževanju in analizi vode, ki je tudi osrednja tema učnega gradiva. Gre za inovativen pristop k poučevanju naravoslovnih vsebin, kjer pomembno vlogo odigra interes učencev. To zagotavlja večjo motiviranost učencev za učenje in boljše naravoslovno pismenost. Odločitev za vsebino učnega modula je bila oblikovana na podlagi analize učnih načrtov nekaterih naravoslovnih predmetov, kjer

se je Kemija v okolju izkazala za predmet, ki najbolj natančno obravnava področje, ki ga modul zajema.

Ključne besede: onesnaževanje hidrosfere, analiza vode, hitri testi, sodelovalno učenje, PROFILES modul

Dernikovič, Tjaša (2014) [Vsebnosti težkih kovin v izbranih rastlinskih vrstah s Cerknškega jezera](#). Diplomsko delo. Cerknško jezero je največje presihajoče jezero v Sloveniji, ki leži na kraškem površju v osrčju Notranjske. Zaradi poplav in presihanja jezera so se na Cerknškem polju izoblikovali različni habitatni tipi, njegov obseg pa znaša tudi do 26 km². Tako veliko območje je izpostavljeno različnim naravnim in antropogenim dejavnikom, ki vplivajo na zgradbo in delovanje ekosistema. Težke kovine predstavljajo manj kot 0,1% zemeljske skorje, vendar pa so nekatere od njih nujno potrebne za uspešno rast in razvoj organizmov. Te imenujemo esencialna hranila, ki so v tleh prisotna v zelo nizkih koncentracijah. Če se pojavijo v prevelikih koncentracijah, postanejo strupene in povzročajo škodljive učinke za organizme. Takrat govorimo o onesnaženju s težkimi kovinami. Zanimalo nas je, kakšne so koncentracije težkih kovin na različnih lokacijah Cerknškega polja. Izbrali smo si lokacijo ob prometni cesti, gnojen travnik in travnik, ki ni izpostavljen antropogenim vplivom. Na podlagi dobljenih rezultatov smo dokazali, da se koncentracije posameznih elementov razlikujejo glede na lokacijo in tudi glede na rastlinsko vrsto. Opozorilne in kritične imisijske vrednosti kovin v tleh niso bile presežene na nobeni od lokacij, zato lahko zaključimo, da vzorčene lokacije niso onesnažene. Ključne besede: Cerknško jezero, onesnaženost, težke kovine

Dobre, Brigita (2013) [Pomen poučevanja biologije in naravoslovja z živim materialom](#). Diplomsko delo.

Vivarij v vzgojno-izobraževalnem delu je pomemben učni pripomoček, ki omogoča lažje in hitrejše doseganje učnih ciljev pri tem pa učiteljem omogoča uvajanje novih metod in tehnik poučevanja. Z uporabo vivarija lahko učitelji učencem približajo pestrost in raznolikost narave vendar tega še vedno ne smejo enačiti s poučevanjem v naravi. Učitelji se zavedajo pomembnosti vključevanja živih organizmov pri pouku, vendar se še vedno prevečkrat pojavlja klasična oblika pouka. Namen diplomske naloge je bil ugotoviti kako pogosto učitelji izvajajo pouk biologije in naravoslovja v naravi ter kateri so tisti razlogi, ki onemogočajo pogostejšega izvajanja. Poleg tega se je raziskovalo kako organizmi, ki se pojavljajo v šolskih prostorih, vplivajo na odnose učencev do žive narave in kako pogosto se živi organizmi pojavljajo v vsebinah učnega načrta. Odnos učencev do živega se je preučeval z uporabo anketnega vprašalnika v katerem je sodelovalo 130 učencev zadnje triade. Rezultati raziskave so pokazali, da ima večina učencev, ki ima doma hišnega ljubljjenčka, boljši odnos do živega, vendar se še vedno pojavlja zaskrbljujoč delež tistih, ki imajo doma domačo žival in do živali gojijo negativen odnos. Poleg tega pa na odnos do živali vpliva tudi spol. V raziskavi so sodelovali tudi učitelji, kjer so se s pomočjo strukturiranega intervjuja pridobivali podatki o njihovi skrbi za živali, ki jih imajo v šoli in pogostosti izvajanja pouka v naravi. Učitelji se morajo zavedati vloge, ki jo imajo pri vključevanju živih organizmov pri pouku, saj je njihovo ravnanje pomemben zgled za pravilni pristop k naravi, ki ga morajo razviti učenci.

Ključne besede: vivaristika, zaščita živali, pouk v naravi, odnos osnovnošolcev do živali, živi organizmi

Dolar, Nika (2016) [Gradnja gozdnih bivakov iz naravnih materialov kot priložnost za učenje naravoslovja in napredek na vseh razvojnih področjih predšolskega otroka](#). Diplomsko delo. Naravno okolje s svojo pestrostjo in raznolikostjo privablja otroke, da se preizkusijo v svobodni igri izhajajoči iz

otroka. Ponuja jim bogastvo čutnih izkušenj, preko katerih otroci spoznavajo svet okoli sebe. Naravni materiali jim omogočajo, da jih uporabijo v različnih razsežnostih. Pogoste pozitivne izkušnje z naravnim okoljem in materialom, ki nam ga le-to ponuja, so temelj okoljske vzgoje in celostnega otrokovega razvoja. V diplomski nalogi sem raziskovala, kakšne možnosti za učenje naravoslovja in razvoj na kognitivnem, socialno-čustvenem, govornem in motoričnem področju prinaša predšolskim otrokom dejavnost gradnje gozdnih bivakov iz naravnih materialov. Zanimalo me je, s kakšnim naravnim materialom in na kakšne načine otroci najpogosteje rokujejo pri gradnji bivakov. Raziskovala sem, ali se otroci ob gradnji gozdnih bivakov učijo skupinskega sodelovanja. Ugotavljala sem razliko med spoloma, ki jo lahko opazimo pri gradnji gozdnih bivakov, ter kako otroci področje svojega vsakdanjega življenja vključujejo v gradnjo. V osem opazovanj gradnje gozdnih bivakov iz naravnih materialov je bilo vključenih petnajst otrok v starostnem razponu od dveh do sedem let. Do ugotovitev sem prišla s pomočjo opazovanja in analiziranja posnetkov, pridobljenih s kamerami, ki sem jih pritrdila na glavo otroka in so samodejno beležile sliko in zvok z otrokove perspektive. Rezultate opažanj sem dokumentirala in jih kvalitativno in kvantitativno obdelala. Ugotovila sem, da gozdno okolje in gradnja gozdnih bivakov pozitivno spodbujata otrokov razvoj na različnih področjih dejavnosti. Gradnjo so otroci težko izvajali samostojno, skoraj vedno ob sebi potrebujejo sovrstnike, da jim pomagajo. Ob tem so si razvijali svojo empatičnost in sodelovalnost. Soočali so se z reševanjem realnih problemov in z iskanjem smiselnih rešitev. Naravni materiali so otrokom nudili številne razsežnosti, kako jih uporabiti za različno namembnost, pa tudi pozitivne dražljaje, ki so jih privabili k iskanju. Pri tem pa se je neposredno razvijal otrokov motorični razvoj, ki zajema otrokovi osnovni potrebi po igri in gibanju. Hkrati pa jim gradnja nudi tudi mnogo miselnih izzivov za razmišljanje in prehajanje med pestrimi dejavnostmi z različnimi kurikularnimi vsebinami. Moje ugotovitve potrjujejo zaključke številnih predhodnih raziskav o pozitivnem vplivu igre in učenja v naravnem okolju za celosten razvoj otroka. Gradnja gozdnih bivakov otrokom ne prinaša le trenutnega zadovoljstva ob igri in doživljanja naravnega okolja z vsemi čutili, ampak na spontan, iz otroka izhajajoči način, omogoča tudi pridobivanje trajnega znanja, socialnih veščin, razvoj motoričnih spretnosti ter razvoj pozitivnega odnosa do narave, katerega temelji se gradijo prav v zgodnjem otroštvu. Želim, da bi bili rezultati tega diplomskega dela spodbuda vzgojiteljem, da tovrstne dejavnosti pogosteje vključujejo v vsakdanjik dela s predšolskimi otroki.

Ključne besede: predšolski otrok, celostni razvoj, začetno naravoslovje, naravni materiali in predmeti, igra in učenje na prostem, gradnja gozdnih bivakov

Drnovšek, Doroteja (2015) [*Ozaveščenost osnovnošolcev o onesnaževanju okolja v Zasavju*](#). Diplomsko delo.

V današnjem času so tudi večja mesta obremenjena z izpusti iz prevoznih sredstev in tovarn ter industrijskih obratov. Strupeni plini, kot so žveplov dioksid, ozon, dušikov oksid in dušikov dioksid, so onesnaževala in glavni krivec za vse večjo onesnaženost mest in krajev v Sloveniji. Zasavje je regija, ki leži v osrednjem delu Slovenije in obsega hribovit svet ob reki Savi, ki je tudi velik krivec za povečano onesnaženost, saj se zaradi slabe prevetrenosti onesnažen zrak zadržuje v kotlini. V diplomskem delu *Ozaveščenost osnovnošolcev o onesnaženosti okolja v Zasavju* so v teoretičnem delu predstavljeni pojmi, ki osvetljujejo dani problem. V empiričnem delu pa so predstavljeni rezultati raziskave, ki smo jo izvedli z anketnim vprašalnikom na treh izbranih osnovnih šolah. Eno šolo smo izbrali iz onesnaženega območja (Trbovlje), drugo iz delno onesnaženega območja (Izlake) in tretjo iz manj onesnaženega območja (Rimske Toplice) (Agencija Republike Slovenije za okolje, 2013). Pri učencih smo preverjali, kakšno je njihovo znanje o strupenih in nevarnih snoveh ter njihovo ozaveščenost in stališča do onesnaženega lokalnega okolja. Rezultati raziskave so pokazali, da je večina učencev primerno ozaveščena o lokalnih okoljskih problemih, znanje o strupenih in nevarnih snoveh pa je

glede na učne vsebine, ki jih obravnavajo v šoli, zadovoljivo. Do svojega okolja imajo pozitivno naravnana stališča, saj so za kakršne koli spremembe, ki bi vplivale na zmanjšano onesnaženost okolja, pripravljeni tudi sami kaj narediti. Pri raziskavi znanja so se vse tri šole odrezale enako dobro. Med fanti in dekleti vseh treh šol ni bilo statistično pomembnih razlik v znanju. Učenci OŠ Tončke Čeč imajo do svojega lokalnega okolja bolj negativna stališča kot učenci drugih dveh šol, glede na spol pa so stališča podobna in se veliko ne razlikujejo.

Ključne besede: onesnaženost okolja, strupene in nevarne snovi, ozaveščenost, stališča, znanje, osnovna šola

Ferlan, Kristina (2014) [Vključevanje ekološko pridelane hrane v osnovnošolsko prehrano](#). Diplomsko delo.

Ekološko pridelana hrana je proizvod ekološkega načina kmetovanja, ki temelji na certifikaciji. Ekološko kmetovanje je način trajnostnega kmetijstva, ki pri pridelavi hrane temelji na ravnovesju v sistemu tla - rastline - živali - človek in sklenjenem kroženju hranil v njem. Ekološko živilo ne vsebuje pesticidov, težkih kovin in umetnih gnojil. Zelo pomembno je vključevanje ekološko pridelanih živil v prehrano, ki jo otrokom zagotavlja šola. Uredba o Zelenem javnem naročanju živil določa minimalen delež ekoloških živil v osnovni šoli, ki znaša 10% odstotkov. V diplomskem delu sem raziskovala, kako organizatorji šolske prehrane vključujejo ekološka živila v prehrano otrok in kakšen je njihov odziv. V vzorec je bilo vključenih 24 organizatorjev šolske prehrane z različnih osnovnih šol po Sloveniji. Podatki so bili zbrani z anketo, ki so jo izpolnjevali organizatorji prehrane na izbranih šolah. Ugotovila sem, da šole informirajo učence, učitelje, starše in kuharsko osebje o pomenu ekološko pridelane hrane za prehrano ljudi, vendar bi nekateri lahko izobraževanje še okrepili. Največ osnovnih šol vključuje ekološka živila na jedilnik le nekajkrat na mesec. Raziskava je pokazala, da so najpomembnejši negativni dejavniki, ki vplivajo na nizko vključevanje živil v prehrano, visoka cena, slaba dostopnost ekoloških živil, neprijavljanje pridelovalcev na razpise in težave pri zagotavljanju zadostnih količin ekoloških živil. Šole bi povečale vključevanje obravnavanih živil v prehrano otrok, če bi bila izbira živil pestrejša in cena ugodnejša. Država, ki po zakonu skrbi za šolsko prehrano, mora oblikovati sistem, ki bi olajšal in spodbujal šole k vključevanju ekološko pridelanih živil v šolsko prehrano.

Ključne besede: ekološko kmetijstvo, ekološka živila, šolska prehrana, lokalna oskrba

Fister, Zala (2015) [Šolski vrt v sodelovanju z ekološko kmetijo: vpliv neposrednih izkušenj na znanje o vrtninah in njihovi pridelavi ter na odnos otrok do uživanja vrtnin](#). Diplomsko delo.

Šolski vrt daje možnosti za izkušensko učenje o zdravem načinu prehranjevanja, pri čemer se otroci ozaveščajo o izvoru hrane, o razvoju, pridelavi in predelavi vrtnin. Le z aktivnim sodelovanjem pri takšnih dejavnostih bodo lahko kot odrasli člani družbe zavestno odločali o tem, kakšno hrano bodo jedli, kako bodo ravnali z zemljo, ki je vir preživetja, ter si prizadevali za samooskrbo našega naroda. Neposreden stik z delom kmeta prispeva k boljšemu odnosu do zelenih poklicev in k odločanju za zaposlitev v poklicih, ki so prijazni do okolja. V raziskavi smo raziskali, koliko otroci prve triade poznajo vrtnine, njihov izvor in razvoj ter ali lahko z aktivnim vključevanjem v dejavnosti pridelave hrane izboljšamo njihovo znanje o vrtninah in odnos do uživanja vrtnin. Preverjali smo tudi, ali z vključevanjem otrok v dejavnosti, pri katerih dobijo neposredne izkušnje z delom kmeta, izboljšamo odnos do poklica kmeta. Dejavnosti smo pripravili in izvajali s skupino otrok iz prve triade, ki je v šoli obiskovala naravoslovni krožek. Pol leta smo obdelovali šolski vrt, na katerem smo posadili in posejali zelenjavo, žito, zelišča in jagode, zanje skrbeli ter si ob primernem času iz lastnih pridelkov pripravili okusne malice. Aktivnosti na vrtu smo tesno povezali z dejavnostmi na ekološki kmetiji Pôrta, kjer so

otroci spoznavali še druge vidike, povezane z ekološko pridelavo hrane – spoznavali smo delo kmeta, pomen ekološkega kmetijstva, pomen domačih živali na kmetiji in živali v vrtnih tleh, predelavo žita, orodje in kmetijske stroje. Individualne intervjuje smo pred dejavnostmi in po njih izvedli z eksperimentalno in kontrolno skupino. Otroci, ki so pri dejavnostih sodelovali, so bili pri drugem intervjuvanju veliko uspešnejši pri prepoznavanju in poimenovanju vrtnin ter so imeli občutno natančnejšo predstavo o njihovem razvoju. Dokazali smo, da izkušnje s pridelavo in pripravo vrtnin pozitivno vplivajo na stališča otrok do uživanja vrtnin, saj so jih imeli po dejavnostih raje kot prej. Izboljšal se je tudi njihov odnos do poklica kmeta. Ugotavljamo, da pridelava hrane na šolskem vrtu omogoča spoznavanje zakonitosti narave, spodbuja zdrav življenjski slog, vzgaja za trajnostni razvoj in vključuje učenje z glavo, srcem in rokami. Vrtnarjenje otrokom veliko pomeni in delo na vrtu bi moralo postati obvezen del aktivnosti na vsaki vzgojno-izobraževalni enoti.

Ključne besede: šolski vrt, vrtnine, ekološko kmetovanje, aktivno učenje, učenje na prostem, naravoslovje

Gaberšek, Špela (2016) [*Biologija in ogroženost petelinčka \(Zerynthia polyxena\) v Sloveniji*](#). Diplomsko delo.

V diplomski nalogi sem proučevala razširjenost mezotermofilnega metulja petelinčka (*Zerynthia polyxena*) v Sloveniji, njegovo ogroženost in ukrepe, s katerimi bi ogroženost zmanjšali. Glavni dejavnik, ki določa prostorsko razporeditev odraslih osebkov, je gostiteljska rastlina iz rodu podraščec (*Aristolochia* spp.). Zaradi izgube habitata spada petelinček v srednji Evrope med ogrožene vrste, v Sloveniji pa je uvrščen na Rdeči seznam ogroženih metuljev, kjer je označen kot ranljiva (V) vrsta. Ogroža jih predvsem pogozdovanje, intenzivno obdelovanje vinogradov s pesticidi, zaraščanje ekstenzivnih travnišč, odstranjevanje robne vegetacije ter lov zaradi zbirateljstva. Raziskavo o razširjenosti petelinčka v Sloveniji smo opravili s pomočjo pregleda podatkov opažanj metulja na različnih lokacijah v različnih obdobjih (<1990, 1995-2005, >2005). Pri tem smo uporabili metodi dejanske in celotne razširjenosti. Rezultati teh metod so pokazali, da se je razširjenost vrste *Z. polyxena* v zadnjih desetletjih povečala, kar pa je v nasprotju s podatki iz literature, ki opozarjajo na lokalna izumrtja vrste. Glavni razlog za ogroženost je kmetijstvo, saj se s poseganjem v naravo krči njegove habitate in posledično razširjenost vrste upada. Ogroženost bi lahko zmanjšali z manjšo uporabo herbicidov in pesticidov, predvsem na vinorodnih območjih, kjer je uporaba pesticidov najbolj problematična.

Ključne besede: petelinček, *Zerynthia polyxena*, biologija, ogroženost, razširjenost, naravovarstvo

Geršak, Suzana (2012) [*Ozaveščenost osnovnošolskih učencev in učiteljev o klimatskih spremembah*](#). Magistrsko delo.

Naloga obravnava aktualno temo prihodnosti, to so podnebne spremembe. Glede na to, kaj se danes že dogaja po svetu, kaj nam prinašajo podnebne spremembe, že lahko čutimo, kaj nas lahko v prihodnosti še čaka. Tema je tako občutljiva, da se o njej ne razpravlja samo v krogu znanstvenikov in politikov, ampak vedno bolj tudi med širšo javnostjo in med ljudmi nasploh. Koliko pa o tej temi govorimo v osnovni šoli? So učenci na tej stopnji dovolj seznanjeni s podnebnimi spremembami? Naredimo v osnovni šoli dovolj, da jih ozaveščamo?. Če pogledamo učne načrte o okolju, je vsebin na to temo bore malo. Nekaj je evropskih projektov, v katere bi se učitelji lahko vključevali, ampak učitelji ne posegajo veliko po njih. Se učenci zavedajo, kako lahko prav oni prispevajo k izboljšanju stanja? V raziskavo smo vključili 559 učencev, ki so v šolskem letu 2008/09 obiskovali 3., 6. in 8. razred devetletne osnovne šole ter okoli 87 osnovnošolskih učiteljev. Izbrali smo šole iz štirih različnih slovenskih regij: gorenjske, ljubljanske, prekmurske in primorske regije. Z raziskavo smo želeli

ugotoviti, kakšno je stanje ozaveščenosti učencev in učiteljev na osnovnih šolah o podnebnih spremembah, ali je boljše poznavanje podnebnih sprememb povezano s starostjo učencev in ali je na šolah, kjer so učitelji o podnebnih spremembah bolj ozaveščeni, tudi ozaveščenost učencev večja. Ugotoviti smo želeli tudi, ali je ozaveščenost med regijami enaka. Raziskavo smo naredili s pomočjo vprašalnika. Raziskava je pokazala dokaj nizko ozaveščenost učencev in učiteljev o podnebnih spremembah. Hkrati pa je raziskava pokazala, da ni nujno, da so znanje o podnebnih spremembah in ozaveščenost ter odgovorno ravnanje med seboj povezani.

Ključne besede: okoljska vzgoja, podnebne spremembe, ozaveščenost o podnebnih spremembah, odgovoren odnos do podnebnih sprememb, osnovnošolski učenci

Hercog, Maja (2015) [*Smiselnost uvedbe metode dela s pomočjo živali v vzgojne zavode*](#). Diplomsko delo.

Žival je človekov sopotnik že več tisoč let. Skozi zgodovino se je vloga živali spremenila od pomočnika pri delu do sopotnika in družabnika k enakovrednemu partnerju pri terapijah in delu z ljudmi. Vsekakor žival nosi pedagoški in metodični potencial, ki je na področju Slovenije še premalo izkoriščen. V diplomskem delu, se sprašujem, ali bi bila vpeljava metode dela s pomočjo živali smiselna, glede na to, katere izrazite težave in potrebe opažajo vzgojitelji/ce v vzgojnih zavodih. Ugotavljam, ali bi takšna metoda podprla že obstoječe prakse in zapolnila vrzeli, ki se pojavljajo pri delu v vzgojnih zavodih. Pri tem vpeljem nov termin, in sicer metodo dela s pomočjo živali, ki zajema tudi aktivnosti s pomočjo živali; metoda je ciljno usmerjena, vendar ne v klasičnem terapevtskem smislu. Socialni/e pedagogi/nje, pri svojem delu izhajamo iz uporabnika/ce in svoje delo prilagodimo njegovim/njenim interesom, zato me je tudi zanimalo, ali med otroki, ki so nastanjeni v vzgojnem zavodu obstaja želja po stiku z živalmi. Z intervjuji z vzgojiteljicami in skupino otrok, sem tako raziskala, kaj se v vzgojnih zavodih dogaja, ter glede na dobljene podatke ugotovila, na katerih področjih vidim doprinos metode dela s pomočjo živali k delu v vzgojnih zavodih.

Ključne besede: metoda dela s pomočjo živali, vzgojni zavodi, aktivnosti in terapija s pomočjo živali, odnos otrok:žival:vzgojitelj/ica, metodika

Holcar, Tanja (2013) [*Uporaba odpadnih materialov za okrasitev vrtca*](#). Diplomsko delo.

Teoretični del diplomske naloge razgrinja razvoj otroka, s poudarkom na motoričnem ter miselnem in zaznavnem razvoju. Podrobno je predstavljena tehnična vzgoja v vrtcu; zakaj je pomembna za otroke, katere faze tehnične vzgoje v vrtcu poznamo ter kakšne postopke za varno delo oziroma kako varno delo izvajati. Na kratko sem opisala tudi ustvarjalnost, saj je povezana s tehnično vzgojo. Raziskala sem tudi Kurikulum za vrtce ter kako se posamezna področja povezujejo s tehnično vzgojo oziroma del katerih področij vse tehnična vzgoja je. V empiričnem delu diplomskega dela sem razdelila 130 anketnih vprašalnikov, od katerih sem jih dobila vrnjenih le 100 (77 %). Vprašanja so obravnavala uporabo odpadnih materialov za izdelavo okraskov v vrtcih ter tehnično vzgojo in tehnična znanja, potrebna za izdelavo okraskov. Na podlagi vrnjenih vprašalnikov ugotavljam, da precej vzgojiteljic in vzgojiteljev veliko pozornosti namenja ponovni uporabi odpadnega materiala za okrasitev. Menim tudi, da je pedagoški proces na nekaterih področjih tehnične vzgoje mogoče še izboljšati, vendar je splošno stanje zadovoljivo.

Ključne besede: tehnična vzgoja, odpadni material, kurikulum, motorika, razvoj otroka

Horvat, Vesna (2012) [*Izvajanje nalog iz prostorskega oblikovanja v 5. razredu osnovne šole*](#). Diplomsko delo.

Teoretični del diplomske naloge sem namenila opisu področja prostorskega oblikovanja in se dotaknila začetkov likovne umetnosti, ob tem pa tudi poseganja človeka v naravo. Predstavila sem tudi posebne oblike likovnega izražanja, kot sta npr. instalacija in krajinska umetnost. Poudarila sem pomembnost ekološkega ozaveščanja učencev tudi pri likovni vzgoji in uporabo pouka likovne vzgoje za posebne namene. Večji poudarek sem namenila prostorskemu oblikovanju pri likovni vzgoji izven učilnice. Predstavila sem tudi nekaj primerov likovnih nalog. Poleg predstavitve likovnih materialov in pripomočkov, učnih oblik in metod dela, sem predstavila tudi posebnosti likovnih motivov. Na kratko sem predstavila tudi likovni razvoj otroka starega 9–11 let in opisala dejavnike likovnih zmožnosti učencev. V pedagoško-raziskovalnem delu diplomske naloge sem raziskovala posebnosti likovne dejavnosti učencev izven učilnice. S pomočjo raziskovalnih vprašanj sem ugotovila, da učenci radi izvajajo likovne naloge izven učilnice, da se takih učnih ur nadvse veselijo in da so ustvarjalni. Prav tako so za delo zelo motivirani, tovrstne dejavnosti pa spodbujajo njihovo aktivnost ter izvirnost. Ključne besede: likovna vzgoja, razredni pouk, prostorsko (kiparsko in arhitekturno) oblikovanje, pouk izven učilnice, ekološko ozaveščanje

Iršič, Blaž (2013) [Žerjavinski potok - učilnica v naravi za biologijo in naravoslovje v osnovni šoli](#). Diplomsko delo.

Slovenija ima sloves države z izjemno ohranjeno biodiverzitetjo in visokim deležem ozemlja, zaščitenega z omrežjem Natura 2000. To omrežje varuje območja, na katerih želimo ohraniti živalske in rastlinske vrste ter habitatne tipe, ki so v Evropi redki ali pa že ogroženi. Eno izmed takšnih je tudi Žerjavinski potok. Območje sem temeljito pregledal in raziskal, na njem opravil popis živalstva in rastlinstva, ter na podlagi učnih tem, ki jih zajema učni načrt biologije in naravoslovja v osnovni šoli, določil učne objekte. Anketa, ki sem jo izvedel v osnovnih šolah je razkrila, da si učenci želijo več pouka v naravi, saj je takšnega pouka premalo. Anketa je pokazala pomanjkljivo znanje in napačne predstave učencev o učnih temah, ki jih zajemajo učni objekti Žerjavinskega potoka. Območje Nature 2000 Žerjavinski potok je primerno za poučevanje predmetov biologije in naravoslovja v osnovnih šolah, kakor tudi za razvijanje odgovornosti do varstva narave pri osnovnošolcih. Na obravnavanem območju se prepletajo različni habitatni tipi, primerni za aktivni, izkustveni pouk v naravi, saj tam najdemo učne objekte, ki pokrivajo velik delež učnih sklopov in tem učnega načrta. Območje je potencialno primerno, da postane učilnica v naravi za biologijo in naravoslovje v osnovnih šolah. V ta namen sem izdelal preprost priročnik za učitelje, ki služi kot vodič po izobraževalnih poteh območja Nature 2000 Žerjavinski potok. Učenci bi tako dobili možnost za celostni pouk v naravi in se že zgodaj srečali z naravovarstveno tematiko ter tako lažje doumeli pomen ohranjanja življenjskih okolij (habitatov), zato da ohranimo vrste.

Ključne besede: Žerjavinski potok, učilnica v naravi, učni načrt, aktivni pouk, izkustveni pouk, Natura 2000, naravovarstvo, priročnik za učitelje, osnovna šola, biologija, naravoslovje

Ivanič, Mateja (2013) [Primerjava sodelovalnega učenja in frontalne učne oblike pri pouku naravoslovja v sedmem razredu osnovne šole](#). Diplomsko delo.

V današnjem času je pomembno, da se vsak posameznik zave, da se učenje nikoli ne konča, saj poteka vse povsod in skozi celo življenje. Še zlasti to velja za učitelje. Zavedati se moramo, da učitelji potrebujemo znanja, ki nam omogočajo, da učenca pripeljemo do uresničitve njegovih potencialov. Ta znanja, spretnosti oziroma kompetence učiteljem ne more zagotoviti še tako kakovostno začetno izobraževanje, ampak se moramo učitelji vseživljenjsko izobraževati. Zato sem se v diplomski nalogi dotaknila teme trajnostnega razvoja in kompetenc, ki jih učitelji potrebujemo, da bomo čim bolj uspešni v vlogi posredovalcev znanja in oblikovalcev učenčeve osebnosti. Osrednja tema diplomskega

dela je sodelovalno učenje, to je način, ki se pri današnjem pouku vse pogosteje uporablja. Predstavljena so različna pojmovanja sodelovalnega učenja, najpogosteje uporabljeni načini, temeljna načela ter prednosti sodelovalnega učenja za učence v primerjavi s tradicionalnim poukom. Sodelovanje lahko opredelimo kot skupno delo dveh ali več posameznikov, s pomočjo katerega lahko dosežemo zastavljeni skupni cilj. V sodelovalni situaciji so cilji udeležencev pozitivno povezani in dosegljivi le v primeru, če tudi drugi člani skupine dosežejo svoj cilj. Zato udeleženci v skupini iščejo pri svojem delu skupne poti in metode, ki ustrezajo vsem članom skupine. Empirični del diplomskega dela je potekal v obliki eksperimenta, v katerem smo primerjali sodelovalno učenje s tradicionalnim poukom, v sedmem razredu pri pouku naravoslovja. Za obdelavo podatkov je bil uporabljen program SPSS. V raziskavi je sodelovalo 80 učenk in učencev dveh osnovnih šol. Ugotovili smo, da so učenci, ki so bili deležni sodelovalnega učenja, dosegli primerljive rezultate z učenci, ki so bili deležni frontalnega pouka. Boljše rezultate so v sodelovalno učni situaciji, v primerjavi s frontalnim poukom, dosegli učenci s slabšim učnim uspehom, in sicer pri vprašanjih, ki so bila zastavljena na nižjem taksonomskem nivoju. Prav tako so primerljive rezultate glede na spol dosegli učenci, ki so bili deležni sodelovalnega učenja, medtem ko smo pri frontalnem pouku boljše rezultate zabeležili pri učenkah. Ključne besede: trajnostni razvoj, kompetence, učne oblike, sodelovalno učenje, načini sodelovalnega učenja, cilji sodelovalnega učenja, frontalni pouk, naravoslovje

Jamnik, Erika (2011) [*Participacija mladih v izbiri preživljanja prostega časa*](#). Magistrsko delo. Magistrsko delo obravnava tematiko odraščanja in preživljanja prostega časa skozi »oči mladih«. Z omenjenim delom želimo v slovenski prostor vključiti termin »dobra mesta«, ki vključuje tiste pomembne segmente bivanja mladih, kjer se le-ti počutijo dobro in kamor radi zahajajo. Poleg tega pa omenjeni termin pomeni sredstvo za pomoč v pedagoškem delovanju, saj ponazarja konkretne dejavnosti, ki lahko na posameznika ali skupino delujejo vzgojno. Teoretični del začenjamo z diskurzom o socializaciji, tako primarni kot sekundarni. V okviru primarne socializacije nas zanimajo še rizični dejavniki v družini, ki so lahko tudi vzrok za oddajo otroka v zavod. Sekundarna socializacija se nanaša na vse ostalo, kar ni povezano z ožjo družino. Tudi razvoj identitete je v večji meri odvisen od sekundarne socializacije, še posebej od vrstnikov, ki implicitno in eksplicitno »odločajo« o preživljanju prostega časa. Na tem mestu predstavimo še teorijo skupinske socializacije ameriške psihologinje Rich Harris. Poleg omenjenih segmentov sekundarne socializacije osvetlimo še konkretna »dobra mesta« ter na splošno vplive socialnega okolja in družbe. Želja mladih je, da bi obdobje odraščanja potekalo v skladu z njihovimi interesi. To je mogoče realizirati le, če so mladi participirani v izbiri preživljanja svojega časa in nenazadnje odraščanja. Sekundarna socializacija poteka tudi v institucijah, v katere so otroci in mladi vključeni po zakonu. V nalogi se osredotočamo na osnovno šolo kot institucijo, v katero so mladi vključeni obvezno, ter na zavodsko vzgojo, v katero pa so nekateri otroci in mladi nameščeni zaradi spleta okoliščin. Tako v teoretičnem delu na kratko prikažemo še šolo, rizične dejavnike znotraj nje ter samo vlogo učitelja. Nadalje beseda teče o kratki zgodovini zavodske vzgoje, o njenem delovanju ter o konkretni zavodski vzgoji otrok in mladostnikov z motnjami vedenja in osebnosti. Kot protiutež totalnosti institucionalne oskrbe omenjamo še humanizacijo, normalizacijo ter inkluzijo. Teoretični del zaključimo s Bronfenbrennerjevim ekološkim modelom, ki ponazarja vse sisteme in podsisteme, v katerih posameznik deluje. Empirični del predstavlja analizo kvalitativne raziskave, ki smo jo izvedli med populacijo mladih, starih od 12 do 16 let. Rdeča nit opravljenih intervjujev je razmišljanje o konkretnih »dobrih mestih«, o pomembnih osebah, soočanju s kriznimi situacijami ter načinih preživljanja prostega časa. Na podlagi analize intervjujev bralcu omogočamo vpogled v nekaj segmentov odraščanja današnjih mladih. Analiza tako vključuje diskurz o konkretnih »dobrih mestih«, kjer se mladi zadržujejo. Izpostavljena so igrišča, mladinski klubi oziroma želja po tovrstnih mestih ter lastna soba, ki je hkrati tudi zatočišče v kriznih

situacijah. V izbiri »dobrih mest« med mladimi, ki živijo doma ter tistimi, ki so v institucionalni oskrbi, smo našli nekaj razlik, predvsem v »dobrih mestih«, ki se nanašajo na čas med tednom. Raziskava je pokazala manjša odstopanja v izbiri glede na spol. Nadalje analiza prikazuje mnenje odraslih o »dobrih mestih«, ki je slabo, negativno. Osrednji del raziskave se nanaša na preživljanje prostega časa mladih. Ugotovitve kažejo na to, da aktivno preživljanje prostega časa mladih vključuje športne aktivnosti, sprehajanje v naravi ter pomoč pri domačih opravilih. Pasivno preživljanje pa se nanaša na gledanje televizije, uporabo računalnika ter klepetanje s prijatelji. Raziskava nam je pokazala, da bi mladi radi boljše preživljali prosti čas, če bi le imeli ustrezne pogoje ter večjo izbiro, predvsem mladi, ki živijo v institucionalni oskrbi. Prijatelji so bistven in najpomembnejši člen v obdobju odraščanja. Na to kažejo tudi izsledki naše raziskave. Tako so prijatelji zaupniki, z njimi mladi preživljajo prosti čas, imajo skupne interese, z njimi pa se tudi prvič srečajo z opitostjo, drogami ter spolnostjo. Prijatelji so najpomembnejše osebe v obdobju odraščanja. Naše ugotovitve kažejo, da so prijatelji za nekatere rešilna bilka v kriznih situacijah, saj se mladi o težavah med seboj pogovarjajo. Med mladimi pa so tudi takšni, ki se raje zaprejo v svojo sobo, poslušajo glasbo in počakajo, da težave minejo. Prvenstven namen in cilj naše raziskave je participacija mladih v preživljanju prostega časa, da bi se jih slišalo, da bi jim poskušali omogočiti kvalitetnejše preživljanje prostega časa ter s tem lažji prehod v odraslost. Z raziskavo želimo apelirati na razne ustanove, da bi pomagale ustvariti ali vključiti model animiranja mladih v prostem času. V mislih imamo model, katerega cilj je, da mlade spravimo »s ceste«. Ustvarjanje modela si ne predstavljamo brez participiranosti mladih. V sodelovanje bi jih povabili že pri sami fizični konstrukciji modela (prostor, oprema, barve sten, pohištvo) ter seveda pri načrtovanju in izvajanju dejavnosti, ki bi jih nudili. Mladim želimo ponuditi možnost sodelovanja na raznih tematskih delavnicah, kamor bi povabili tudi goste oziroma predavatelje (droge, spolnost, mediji, likovno/literarno ustvarjanje, modna delavnica ...), ogleda filmov, ki prikazujejo odraščanje oziroma aktualno problematiko, organizirane izlete, nakupovanja in tekmovanja; nič narobe pa se nam ne zdi, da bi bil na voljo tudi biljard ali podobne »igre« za pasiven odmor. Menimo še, da je v sklopu tovrstnega modela potrebna vsaj ena referenčna oseba (socialni pedagog), na katero se lahko mladi v vsakem trenutku obrnejo. Realizacije modela pa si ne predstavljamo brez sodelovanja okoliških šol, društev ter tudi vzgojnega zavoda, če je v bližini. Menimo, da predstavljeni model pomeni velik doprinos v pedagoškemu kapitalu, saj vsebuje pomembno vzgojno komponento in tako pomoč oziroma preventivno delovanje v vzgoji in izobraževanju. Poleg tega pa sodelovanje mladih pomeni njihovo participiranost v življenje orientirani vzgoji.

Ključne besede: socializacija, družina, vrstniki, okolje, identiteta, teorija skupinske socializacije, participacija, prosti čas, institucionalna vzgoja, inkluzija, ekološka psihologija

Juvan, Matic (2013) [*Vpliv gozdne pedagogike na razvoj okoljske etike pri predšolskem otroku.*](#) Diplomsko delo.

V današnjem času nam je pogosto preko različnih medijev posredovan podatek, da je varovanje okolja nujno. Večina ljudi meni, da je varovanje okolja zbiranje odpadkov in njihovo ločevanje, kar je sicer pohvalno, vendar pa še zdaleč ne predstavlja trajnostnega razvoja, ki bi naravi lahko sčasoma prinesel nekdanjo lepoto in neokrnjenost. Kot pravijo avtorji, katerih misli bodo predstavljene in navedene v danem diplomskem delu, pod varovanje okolja spada širok spekter akcij, ki pa se žal dandanes kažejo večinoma le v odpravljanju posledic (in še to v okrnjeni obliki), ne pa tudi v odpravljanju vzrokov. V pričujočem diplomskem delu z naslovom *Vpliv gozdne pedagogike na razvoj okoljske etike pri predšolskem otroku*, sem se poglobil predvsem v idejo varovanja okolja in razvoj okoljevarstvene etike. Pomemben del diplomskega dela predstavlja tudi princip okoljske vzgoje in ideja gozdnih vrtcev, ki so znani po svojevrstnem načinu življenja, ki ga udeležujejo. Pri tem ima seveda veliko vlogo in pomen tudi gozdna pedagogika, ki določa smernice delovanja gozdnih vrtcev.

Namen diplomskega dela je bil razsvetliti pomembnost varovanja naravnega okolja prek igre in učenja v njem. V sklopu tega vodila sem si zastavil tri cilje, ki so predstavljali pomembno vlogo pri raziskovalnem delu. V sklopu dejavnosti v naravi in aktivnega nazornega učenja, ki smo ga doživljali skupaj s predšolskimi otroci v okviru meseca dni v naravnem okolju, sem poskušal ugotoviti naslednje: Ugotoviti sem želel, kateri je najljubši prostor za igro predšolskih otrok. Na voljo so imeli igralnico, zunanje vrtčevsko igrišče in naravno okolje. Ker je bilo to vprašanje zastavljeno pred začetkom dejavnosti v naravi in po njih, sem v primerjavi odgovorov otrok pričakoval spremembe. Ugotoviti sem želel, ali se zdi predšolskim otrokom varovanje okolja pomembno in na kakšne načine bi predšolski otroci varovali okolje. Otroci so imeli priložnost tudi povedati kateri predlogi se jim zdijo smiselni, da se udeležujejo v širši družbi. Ugotoviti sem želel, ali elementi gozdne pedagogike pri vzgoji otrok vplivajo na razvoj okoljevarstvenih vrednot pri otrocih. Za pristnejše izkušnje v naravnem okolju je bil otrokom ponujen velik, nestrukturiran prostor, kjer je nastopilo obilje čutnih zaznav in možnost tveganja ter občutek svobode. Dodatno je zaradi velikega naravnega prostora lahko nastopila tudi igra, polna avtonomije in kreativnosti. Na podlagi intervjujev in opazovanja otrok sem tako prišel do ugotovitve, da bo otrok vedno izbral tisto, kar mu predstavlja večji izziv in večje ter polnejše izkušnje. Po doživetih igri v naravnem okolju je večina otrok izbrala naravo kot najljubši prostor za igro. Otrokom se zdi varovanje okolja pomembno. Stopnja strinjanja s to trditvijo je bila čim večja, tem dlje so otroci preživljali svoj čas v zunanjem okolju. S strani otrok je bilo podanih veliko predlogov za učinkovitejšo varovanje narave. Nekateri predlogi so mi bili zares zanimivi – bilo bi vredno, če bi se vsaj nekateri tudi upoštevali. Ko so bila vključena samo nekatera načela gozdne pedagogike v način vzgoje, ki je bil dotlej otrokom znan, so bile kmalu razvidne prve reakcije. Razvidno je postalo, da se je v mesecu dni odnos otrok do narave le še močnejše okrepil. Prav zares drži, kot je napisala pionirka Rachel Carson, ki je prva začela opozarjati na pomembnost varovanja okolja, da ima narava vselej darila za vsakogar, če jih je le pripravljen sprejeti. V mesecu dni so otroci tako doživeli marsikatero izkušnjo, ki je bila povezana z naravo in naravnim okoljem. Pri tem je bilo moje glavno vodilo, da otrokom ponudim možnost, da naravo sprejmejo v svoje jedro in jo tako začnejo spoštovati brez zunanjega vsiljevanja in sugestije vzgojitelja. Skupina otrok, ki sem jo vodil dober mesec dni, tako ni le odpravljala posledic negativnega odnosa do narave (pobiranje smeti, ločevanje, ugašanje luči ...), ampak je na nek način začela z odpravljanjem vzrokov zanje, saj edino posameznik, ki spoštuje naravo in jo vidi kot del sebe, narave ne bo onesnaževal, uničeval ali izkoriščal. In to je bilo glavno vodilo pri uresničevanju ciljev danega diplomskega dela.

Ključne besede: okoljska etika, varovanje okolja, gozdna pedagogika, gozdni vrtec, predšolski otrok, zunanja igra

Kandrič, Sanda (2016) [*Povezovanje kurikularnih vsebin skozi umetnost v prvem starostnem obdobju*](#). Diplomsko delo. V diplomskem delu predstavljam, kako lahko skozi umetnost povežemo kurikularne vsebine pri delu z otroki prvega starostnega obdobja. V teoretičnem delu diplomskega dela sem opisala razvojne značilnosti otrok, starih od enega do treh let, s katerimi sem izvajala praktični del diplomskega dela. Opisala sem značilnosti in faze projektnega dela in raziskovanja v vrtcu kot metode dela, ki omogočajo participacijo in celostni razvoj otroka. Skozi High/Scopov predšolski koncept in pedagogiko Reggio Emilia sem pojasnila pomen aktivnega učenja za otroka ter predstavila Kurikulum za vrtce Republike Slovenije, ki prav tako vključuje spoznanja o pomenu aktivnega učenja, participacije otrok in celostnega razvoja otroka. Predstavila sem umetnost kot področje kurikula, področje plesa ter pomen ustvarjalnega giba v predšolskem obdobju. Empirični del diplomskega dela vsebuje opise izvedenih dejavnosti otrok v tematskem projektu Odpadki skozi vsa kurikularna področja. Otroci so preko ustvarjalne igre in ustvarjalnega giba iz različnih zornih kotov spoznavali različne odpadke, njihovo strukturo in obliko, uporabnost oziroma možnosti njihove

ponovne uporabe in pomembnost razvrščanja odpadkov. Na osnovi spremljanja dejavnosti sem ugotovila, da so otroci skozi svoja raziskovanja spoznali različne vrste odpadkov, da imajo velike ustvarjalne zmožnosti, ko si iz nestrukturiranega materiala naredijo igračo in si ustvarijo novo aktivnost. Ugotovila sem, da ima projektno delo, ki temelji na medpodročnem povezovanju z umetnostjo, lastni aktivnosti otrok in njihovi participaciji, velik vpliv na celostni razvoj otroka kot tudi na kakovost dela v vrtcu.

Ključne besede: predšolski otrok, aktivno učenje, projektno delo, participacija, umetnost, odpadki

Kepec, Maša (2012) [*Konstruiranje z odpadnimi embalažami z od 3- do 4-letnimi otroki*](#). Diplomski naloga.

V diplomski nalogi predstavljamo način ekološkega ravnanja z okoljem ter to poskušamo približati otrokom skozi ustvarjalen proces konstruiranja z odpadnimi embalažami. Osredotočimo se na ekologijo, embalažo in reciklažo, kjer razložimo pomen procesa reciklaže, ki je pomemben z vidika okoljevarstvenega varovanja. Z otroki smo se osredotočili na konstruiranje, katerega tematski poudarek je bil tehnični, vendar so bila zajeta tudi ostala področja dejavnosti kurikuluma. Obiskali smo knjižnico, saj smo pri raziskovanju problemov potrebovali literaturo, obenem pa smo spoznali tudi knjižnična pravila in red. Otroke je izbrana tema zanimala, saj so z veseljem sodelovali pri izvedbi dejavnosti in se vživeli v sam proces konstruiranja kot tudi v raziskovanje reciklaže in okoljevarstvenega varovanja. Po končani dejavnosti konstruiranja smo naredili razstavo, kar je bilo otrokom v velik ponos, saj so doživeli prvo pravo razstavo, ki so si jo ogledali tako starši kot tudi drugi otroci iz vrtca. Iz rezultatov lahko sklepamo, da so otroci razvijali svojo ustvarjalnost in pridobili vzorce pravilnega ravnanja z okoljem ter posledično z odpadki in dojeli pomen procesa reciklaže. Ključne besede: konstruiranje, odpadna embalaža, odpadki, reciklaža, ustvarjalnost, lepilo, igra, otroci, izdelek, čopič

Kepec, Naja (2013) [*Ustvarjanje z naravnimi materiali z od 3- do 6-letnimi otroki*](#). Diplomsko delo. V diplomskem delu predstavljam način zavedanja in spoštovanja narave, kar poskušam otrokom približati skozi proces ustvarjanja z naravnimi materiali. Osredotočim se na naravno okolje ter na zavedanje narave in naravnega materiala, ki nam ga ponuja. Z otroki smo se osredotočili na ustvarjanje, katerega tematski poudarek je bil tehnični, vendar so bila zajeta tudi ostala področja dejavnosti kurikuluma. Pri raziskovanju problema smo iskali različne vire informacij; eden izmed njih je bila Matična knjižnica Kamnik. Otroci so se vključili v iskanje literature, ob tem pa so bili vključeni v aktivno učenje. Otroke je izbrana tema zanimala, saj so z veseljem sodelovali pri izvedbi dejavnosti ter se vživeli v sam proces ustvarjanja in raziskovanje naravnega okolja in materialov, ki nam jih ponuja narava. Po končani dejavnosti ustvarjanja smo pripravili predstavitev izdelkov in obogatitev naravnega koticčka. Otroci so vse pripravili sami ter bili na svoje izdelke in delo zelo ponosni. Iz rezultatov lahko sklepam, da so otroci razvijali svojo ustvarjalnost in pridobili vzorce pravilnega ravnanja z naravo in okoljem, spoznali, da nam ponuja veliko naravnega materiala obenem pa tudi to, da jo moramo zaradi vseh teh bogastev spoštovati.

Ključne besede: ustvarjanje, naravni materiali, narava, okolje, otroci, izdelek, igra

Kern, Saša (2016) [*Primerjava treh izbranih problemskih tematik iz slovenske mladinske književnosti*](#). Diplomsko delo.

Diplomsko delo z naslovom Primerjava treh izbranih problemskih tematik iz slovenske mladinske književnosti je sestavljeno iz teoretičnega in empiričnega dela. V teoretičnem delu je predstavljena

mladinska književnost ter problemska tematika znotraj mladinske književnosti. Izbrana so tri področja problemske tematike, ki se jih podrobneje obravnava. Narejena je klasifikacija problemske tematike za vsa tri izbrana problemska področja, ki so: ekokritika, tema istospolnosti, posvojitve. Predstavljeno je tudi delo Marije Nikolajeve, *From mythic to linear time in children's literature*. Narejena je tudi kratka predstavitev aplikacije teorije Marjane Kobe, *Sodobna pravljica*. V empiričnem delu so za potrebe diplomskega dela narejene tri sheme za analizo različnih problemskih področij, ki že vsebujejo štiri zastavljena raziskovalna vprašanja. Za vsako problemsko področje sta analizirani dve deli različnih avtorjev iz različnih obdobj, skupaj šest različnih del ter tri problemske tematike. Ključne besede: Mladinska književnost, problemska tematika, ekokritika, tema istospolnosti, posvojitve

Konda, Mojca (2015) [*Vključevanje goriv prihodnosti v pouk kemije*](#). Diplomsko delo.

V skladu z izsledki sodobnih raziskav je uporaba fosilnih goriv prepoznana kot glavni razlog za vse večje koncentracije toplogrednih plinov, predvsem ogljikovega dioksida. To se v okolju kaže z ekstremnimi vremenskimi spremembami, s smogom, poplavami, sušami, z učinkom tople grede ipd. Znanstveniki predvidevajo, da bo zalog nafte in zemeljskega plina zmanjkalo čez približno petdeset let. Manjšanje zalog fosilnih goriv pa prinaša višje cene goriv za prevozna sredstva. Alternativna goriva bodo v prihodnosti počasi nadomestila fosilna goriva. Zato se povečuje proizvodnja biodizla, ki ga v mešanici s fosilnim dizlom uporabljajo v nepredelanih dizelskih motorjih. Biodizel je biorazgradljiva, ekološka, obnovljiva in netoksična mešanica alkilnih estrov maščobnih kislin, s podobnimi fizikalnimi in kemijskimi lastnostmi kot fosilni dizel. V diplomskem delu je predstavljeno vključevanje goriv prihodnosti v pouk kemije. Analiza izbranih tujih in domačih delovnih zvezkov, učbenikov in priročnikov za pouk kemije nakazuje, da se o biodizlu kot gorivu prihodnosti v osnovni šoli premalo govori. Kljub ozaveščanju učencev o okoljskih težavah, povezanih z uporabo fosilnih goriv, je pojem biodizel možno zaslediti le v enem slovenskem učbeniku za kemijo, eksperimentalnega dela na to temo pa sploh ne. V diplomskem delu je bil preverjen in optimiziran izbrani postopek priprave biodizla, primeren za izvedbo v osnovni šoli. Izdelana je bila učna enota na podlagi operativnih učnih ciljev učnega načrta za kemijo v osnovni šoli s pripadajočimi navodili za učitelja in z delovnim listom za učenca.

Ključne besede: biodizel, ekološki problemi, alternativna goriva, sinteza biodizla, pouk kemije

Kos, Marjeta (2014) [*Stiske in priložnosti v dobi potrošništva*](#). Diplomsko delo.

V diplomski nalogi je orisan sodoben način življenja s poudarkom na praksi potrošništva. Sedanje družbene razmere in procesi so povezani in utemeljeni z zgodovinskim razvojem potrošništva. Naloga se dotakne tudi nekaterih konkretnih števil in problematizira družbeno neenakost. Raziskuje različne stiske, ki jih tak sistem poraja predvsem na ravni vedno bolj izpostavljenega posameznika, posledično pa tudi na družbeni ravni. Nadalje predstavi različne odgovore na te stiske in nekaj smernic za razmislek. V empiričnem delu so podani izsledki pogovora s skupino posameznikov, ki s svojim načinom življenja iščejo alternative potrošniškemu načinu življenja in so do današnjega stanja kritični ne le v besedah, pač pa tudi v dejanjih. Predstavljen je njihov način življenja, konkretne prakse in izzivi, s katerimi se srečujejo, posledično pa tudi nekaj rešitev za trenutno stanje. V diplomski nalogi, ki ne sprejema trenutnega stanja in slike prihodnosti kot edine možne in nespremenljive, je tako ponujen nekaj možnih smernic za posameznika, socialno pedagogiko, šolski sistem in družbo širše. Ključne besede: potrošništvo, globalizacija, individualizem, družbeno neenakost, trajnostna potrošnja, preprostost

Kovač, Petra (2016) [*Izdelava družabnih didaktičnih iger iz odpadnega materiala*](#). Diplomsko delo. Igra je v predšolskem obdobju otrokova prevladujoča dejavnost. Igra je ne le osnovna dejavnost, ampak tudi potreba vsakega otroka in pogoj, da se normalno psihično in fizično razvija. V teoretičnem delu diplomskega dela so orisana teoretična izhodišča otrokovega razvoja, pomen igre in razvojne značilnosti otrok, starih od 4 do 6 let. Predstavljene so didaktične igrače in odpadni materiali, ki so največkrat uporabljeni v vrtcu. V empiričnem delu pa so predstavljeni rezultati anketnega vprašalnika, ki je bil razdeljen strokovnim delavcem Vrtca Jesenice, v katerem sem zaposlena. Opisani so načini izdelave didaktičnih iger iz odpadnega materiala, ki so jih izdelovali otroci, stari od 4 do 6 let, ob pomoči odraslih. Pri izdelavi le-teh je bil uporabljen izključno odpadni material, ki so ga zbirali skupaj s starši in ga prinašali v vrtec. Glede na rezultate anketnega vprašalnika in opažanja pri izdelavi ter uporabi didaktičnih iger iz odpadnih materialov lahko zaključimo, da je odpadna embalaža v vrtcu primerna za izdelavo raznolikih didaktičnih iger, da otroci pogosto posegajo po tovrstnih igrah in imajo željo po izdelovanju le-teh. Ključne besede: predšolski otrok, igra, didaktične igre, odpadni material

Kranjec Klopčič, Karmen (2016) [*Vloga velikosti družine v otrokovem psihosocialnem razvoju v kontekstu šole*](#). Doktorska disertacija.

Razvojni značilnosti ne moremo razumeti brez kulturno-socialnega ozadja kot zgolj intelektualnih, telesnih in socialno-čustvenih sprememb, saj razvoj ne poteka v socialni izolaciji, ampak v interakciji z okoljem. Ekološkisistemska teorija poudarja, da dednost usmerjamo in razvijamo v okolju, ki je po Bronfenbrennerju temeljno gonilo razvoja. Za otroka sta družina in šola temeljna konteksta, ki s svojima značilnostima vplivata na njegov psihosocialni razvoj, zato jima v doktorski disertaciji posvečam osrednjo pozornost. Vloge in naloge ter z njimi povezane medsebojne odnose v družini določa tudi število otrok. Ugotovljeno je, da obstajajo pomembne razlike med otroki, ki prihajajo iz različnih socialnih okolij. Učiteljice se pri svojem pedagoškem delu srečujemo tako z edinci kot z otroki, ki imajo več sorojencev. V šoli učenec nadgrajuje razvoj v družini pridobljenih znanj in sposobnosti ter tako gradi svojo osebnost. Za učiteljevo razumevanje otrokovih potreb je pomembno tudi poznavanje okolja, iz katerega prihaja otrok. Zato je namen pričujočega dela raziskati psihosocialni razvoj edinca in otroka iz velike družine v srednjem otroštvu in analizirati povezanost med otrokovim psihosocialnim razvojem ter velikostjo družine in njuno vlogo pri otrokovem vedenju in delu v šoli. Raziskava je bila izpeljana s kvalitativnim raziskovanjem (multipla študija primera). V raziskavo sem vključila šest družin; tri družine z edincem in tri velike družine z vsaj štirimi otroki. Zavedanje, da otrokovo vedenje lahko dobro pojasnimo šele v okolju, v katerem se pojavlja, me je vodilo k načrtnemu in namernemu zbiranju empiričnega gradiva v otrokovem naravnem okolju. Podatki so zbrani s pomočjo delno strukturiranih intervjujev, sociometrične preizkušnje in z opazovanjem interakcij v družini in razredni skupnosti. Pomembna ugotovitev raziskave je, da imajo družine z edincem, ki so bile zajete v raziskavo, ugodnejši SES kot velike družine, kar v našem primeru pomeni, da imajo vsi trije proučevani edinci večje možnosti za estetsko in kulturno-naravoslovno udejstvovanje. Tako pogosteje odidejo na izlete in na počitnice. V velikih družinah, vključenih v raziskavo, pa več otrok znižuje opisano kakovost družinskega okolja, a se kot pomemben dejavnik otrokovega razvoja pokaže socialni vidik življenja s sorojenci. Interakcije med otroki v vseh treh velikih družinah omogočijo razvoj medsebojne pomoči, empatije in prosocialnega vedenja, lastnosti, ki so manj značilne za tri raziskane edince. Tako imajo proučevani sorojenci boljše socialne kompetence in širšo socialno mrežo prijateljev. Edinci, ki so sodelovali v raziskavi, pa pogosteje potrebujejo spodbudo staršev za navezovanje socialnih stikov. V družinah, zajetih v študijo, edinci

komunicirajo predvsem z odraslimi, kar vpliva na njegov bogatejši besedni zaklad. Družinska čustvena klima se povezuje z otrokovimi čustvenimi kompetencami; čustvena odprtost družine in moč čustev je odvisna predvsem od značilnosti družine, nanjo v manjši meri vpliva število družinskih članov. Za vse tri proučevane velike družine je značilen bolj avtoritaren in strog vzgojni slog. V kontekstu šole rezultati kažejo na povezanost med učenčevimi socialnimi spretnostmi in njegovo sprejetostjo med vrstniki. Tako so sorojenci, ki so sodelovali v raziskavi, v povprečju bolj priljubljeni v vrstniški skupini, pomemben dejavnik pri tem je tudi otrokov temperament. Za edince, vključene v študijo, je šola pomemben agens socializacije, zato je naloga učiteljev spodbujanje edincev k novim socialnim stikom in vključevanje v skupinsko ter sodelovalno učenje, saj so bolj nagnjeni k individualnim dejavnostim. V šoli so vsi trije proučevani edinci v povprečju učno uspešnejši, imajo več obšolskih dejavnosti, so bolj razgledani in tako pogosteje sodelujejo pri pouku. V tej študiji imajo edinci starše z višjo izobrazbo, ki od otroka več pričakujejo in se aktivneje vključujejo v šolarjevo delo ter pogosteje sodelujejo s šolo. Nekatere od teh nalog v treh raziskanih velikih družinah prevzemajo starejši sorojenci, saj se mlajši sorojenci od starejših z opazovanjem in posnemanjem učijo vsakdanjih spretnosti in ob skupni igri lahko spoznavajo učne vsebine, povezane s šolo. Prav tako si šoloobvezni sorojenci v našem primeru med seboj pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju za šolo. Disertacija se zaključuje s predlogom razvoja učiteljevih strategij poučevanja edincev in sorojencev v prihodnje. Zbrani in analizirani dejavniki, ki v družini edinca in v veliki družini pospešujejo ali zavirajo otrokov razvoj, nudijo uvid staršem glede njihove vloge in nalog v družini. Ob koncu so podani tudi predlogi za nadaljnje raziskovanje.

Ključne besede: psihosocialni razvoj, edinci, sorojenci, družina, šola, ekološkosistemska teorija

Krašovec, Bojana (2016) [*Vloga sodobne likovne umetnosti pri razvijanju likovne ustvarjalnosti in ekološke osveščenosti pri učencih drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja*](#). Magistrsko delo.

V družbi se vse bolj spodbuja težnja do varovanja okolja, povečuje se nabor okoljevarstvenih vprašanj in problemov. Da lahko ustrezno ukrepamo, moramo imeti potrebna znanja, ki jih odrasli lažje pridobimo preko medijev, literature, izobraževanj ipd. kot otroci, ki tovrstno zavest razvijajo preko vzgoje, tako doma kot v osnovni šoli. Učitelji, ki učence usmerjajo in spodbujajo njihovo občutljivost in kritičnost do lastnega okolja, so velikokrat v dilemi, na kakšen način naj to storijo. Pouk likovne umetnosti dopušča različne možnosti in prostor, kjer pri učencih lahko postopoma razvijamo ekološko ozaveščenost. Pri tem si lahko uspešno pomagamo z vključevanjem sodobne likovne umetnosti v pouk likovne umetnosti. Z ustreznimi izbranimi umetniki, umetniškimi deli skozi lastno likovno dejavnost lahko učencem predstavimo določeno ekološko problematiko. Učenci, ki se bodo na to čustveno odzivali, bodo razvijali ekološko zavest, tovrstne izkušnje čim bolj ozavestili in ponotranjili ter s tem krepili svojo ekološko zavest. Ob upoštevanju faz ustvarjalnega procesa pri likovni umetnosti učencem omogočamo realizacijo njihovih ustvarjalnih idej, razvijamo in spodbujamo njihove likovne sposobnosti. V magistrski nalogi smo preizkusili, v kolikšni meri in na kakšen način lahko s sodobno umetnostjo, ki temelji na ekoloških temah in sporočilih, spodbujamo likovnoustvarjalni in likovnooblikovni razvoj pri petošolcih. Vsebine, ki obravnavajo vprašanja o ekologiji, smo vključevali v pouk likovne umetnosti pri običajnih pogojih pouka. Razvijali smo dejavnike za likovnoustvarjalni in likovnooblikovni razvoj v eksperimentalni skupini ter jih merili s pomočjo testa LV2, poznanega pod imenom Štiri risbe. Rezultate smo primerjali z rezultati testa kontrolne skupine, pri čemer so bili učenci eksperimentalne skupine v veliki prednosti pred učenci kontrolne skupine. Zagotovili smo, da so vse vsebine, ki smo jih vključevali v pouk likovne umetnosti, temeljile na medpredmetnem povezovanju. Pri tem smo upoštevali zakonitosti likovno didaktične stroke ter na nevsiljiv način pri učencih razvijali spoštovanje lastne osebnosti, okolja in drugih. Tovrsten način poučevanja je manj zastopan v zgodnjem izobraževanju osnovne šole. Z izsledki

raziskovanja in oblikovanimi predlogi za pripravo učnih vsebin lahko pripomoremo k izboljšavi likovno pedagoške prakse. Raziskava kaže, kako vključevanje ekoloških vsebin v stalno prakso pouka likovne umetnosti razvija likovnostvarjalni in likovnooblikovni razvoj ter ekološko zavest pri učencih. S tem potrjujemo teoretična izhodišča likovne didaktike ter jih krepimo s sodobnejšimi spoznanji in rezultati, ki kakovostno doprinašajo k sodobni likovni didaktiki.

Ključne besede: predmet likovna umetnost v osnovni šoli, ekološka vzgoja, sodobna likovna umetnost, dejavniki likovne ustvarjalnosti

Krašovec, Urša (2016) [Znanje osnovnošolcev o gozdu ter njihov odnos do gozda in njegovih ekosistemskih storitev](#). Magistrsko delo.

Gozd kot ekosistem ima veliko različnih vlog in funkcij, toda v današnjem času prihaja do vse večjega spreminjanja in izgub funkcij ekosistemov, česar vzrok je tudi človek. Za ohranitev ekosistemov in njihovih ekosistemskih storitev je pomembno ozaveščanje in izobraževanje mladih. Učenci se že ob vstopu v osnovno šolo seznanijo z vsebinami o ekologiji, ki jih v procesu šolanja dopolnjujejo in poglobljajo. Kljub številnim prizadevanjem za ozaveščanje in izobraževanje o pomenu ekosistemskih storitev in ohranitev gozda kot ekosistema je tematika slabo raziskana, zato želimo raziskati znanje osnovnošolcev o ekologiji gozda ter njihov odnos do gozda in njegovih ekosistemskih storitev. V raziskavi so sodelovali učenci šestih in devetih razredov petih osnovnih šol gorenjske regije. Anketni vprašalnik in preizkus znanja je rešilo 380 učencev. V empiričnem delu smo s pomočjo preizkusa znanja preverjali znanje učencev o ekologiji gozda, s pomočjo anketnega vprašalnika pa odnos učencev do ekosistemskih storitev. Ugotavljali smo razlike v znanju o ekologiji gozda in odnosu do ekosistemskih storitev gozda glede na spol in starost učencev. S pomočjo raziskave smo ugotavljali, ali sta znanje in odnos učencev med seboj povezana. Z raziskavo smo ugotovili, da večina anketiranih učencev gozd obiskuje bodisi enkrat bodisi večkrat tedensko. Večina v gozd zahaja zaradi rekreacije, druženja in sprostitve. Menimo, da je splošno znanje učencev o ekologiji gozda slabše, za razliko od odnosa učencev, ki so jim ekosistemske storitve gozda pomembne in zelo pomembne. Učenci so izmed vseh ekosistemskih storitev najvišje vrednotili podporne storitve gozda, najmanj pomembna pa jim je kulturna storitev gozda. Z raziskavo smo ugotovili, da boljše, kot je znanje učencev, višji je njihov odnos do ekosistemskih storitev gozda. Dekleta so v povprečju dosegala večje število točk pri preizkusu znanja kot dečki. Bistvenih razlik med odnosom učencev do ekosistemskih storitev gozda glede na spol nismo opazili, le v primeru podpornih storitev gozda, kjer dekleta tej funkciji gozda dajejo višji pomen kot dečki. Ugotavljamo, da višja, kot je starost učencev, boljše je znanje o ekologiji gozda, ter višja, kot je starost učencev, višji je odnos do oskrbovalnih in kulturnih storitev gozda. S pomočjo analize učnih načrtov naravoslovnih predmetov v osnovni šoli, ki obravnavajo vsebine o ekologiji, smo ugotovili, da so le-te prisotne v učnih načrtih od prvega do devetega razreda osnovne šole. Teme se v procesu šolanja nadgrajujejo, poglobljajo in prepletajo. Pomembno je, da učitelji te vsebine učencem približajo že na samem začetku šolanja in jim s primeri iz vsakdanjega življenja predstavijo vplive človeka na okolje, s tem pa spodbudijo njihovo zavzemanje za varovanje gozda in njegovih ekosistemskih storitev. Z raziskavo želimo poudariti pomen poučevanja mladih o temah ekologije in spodbuditi posameznike k pozitivnemu odnosu do gozda in njegovih ekosistemskih storitev. Namen raziskave je prikaz stanja o znanju ekologije gozda in odnosa do ekosistemskih storitev gozda učencev v osnovni šoli. Zavedati se moramo slabega stanja našega okolja in za njegovo ohranitev stremeti k pozitivnemu odnosu posameznikov do okolja.

Ključne besede: ekosistemske storitve, gozd, ekosistem, učenec, odnos, znanje

Krempl, Eva (2015) [*Spoznavanje različnih vrst lesa in izdelava didaktične igrače v vrtcu*](#). Diplomatska naloga.

V prvem delu diplomskega dela predstavim razvoj otrok v zgodnjem otroštvu. Skozi teorijo omenim kaj je igra in igrača, kako je otrok povezan s tehnično vzgojo, kaj je drevo in kaj je les, vrste in lastnosti dreves in lesa ter uporabnost lesa. V drugem delu predstavim dejavnosti otrok, preko katerih smo spoznali pet različnih vrst dreves in lesa ter prišli do končnega izdelka. Otroci so uživali v vseh pripravljenih dejavnostih, spoznavanju, igri, ustvarjanju in izdelovanju. Bili so zelo aktivni in ustvarjalni ter na koncu ponosni na svoj izdelek. Iz rezultatov lahko sklepam, da so otroci razvijali samostojnost, spoznali pet različnih vrst dreves in lesa ter jih med seboj razlikovali, se seznanili z varnostjo pri delu in s pravilno uporabo orodja.

Ključne besede: otrok, igra, drevo, les, okolje, orodje, izdelek

Kržič, Marinka (2015) [*Vpliv svinca na rast in razvoj ranega mošnjaka \(Noccaea praecox Wulf\)*](#). Diplomsko delo.

Ker je znano, da rani mošnjak (*Noccaea praecox* Wulf) v naravi hiperakumulira Cd in Zn v povečanih koncentracijah pa kopiči tudi Pb, je bil glavni namen diplomske naloge ugotoviti, kako svinec vpliva na rast in razvoj te rastline. Rastline ranega mošnjaka so štiri tedne rasle na osnovni hidroponski raztopini, kateri smo po enem tednu v ločene čaše dodali 1, 10 in 100 μM Pb, dve čaši pa sta bili kontrolni. Hidroponsko raztopino smo vsak teden zamenjali s svežo. Enkrat tedensko smo merili dejansko in potencialno fotokemično učinkovitost. Vsem rastlinam smo določili svežo in suho maso korenin in poganjkov ter iz teh podatkov izračunali še količino vode. Prisotnost Pb v vzorcih smo merili s prenosnim rentgenskim fluorescenčnim spektrometrom, sledila pa je analiza fotosinteznih pigmentov. Iz dobljenih podatkov smo izračunali povprečja in rezultate prikazali z grafi. Analize so potrdile, da različne koncentracije Pb različno vplivajo na rast in razvoj rastline in da se Pb večinoma akumulira v koreninah, povečane koncentracije Pb pa smo opazili tudi v poganjkih. Pri analizi fotosinteznih pigmentov smo povečano sintezo fotosinteznih pigmentov opazili pri rastlinah izpostavljenim 1 in 10 μM Pb. Pri fotokemični učinkovitosti fotosistema II (FS II) nismo opazili statistično značilnih razlik.

Ključne besede: onesnaženost tal, svinec, fitoremediacija, rani mošnjak, *Noccaea praecox* Wulf

Kržišnik, Špela (2013) [*Vsebnosti živega srebra v izbranih vrstah zelišč iz Idrije*](#). Diplomsko delo. Idrija, najstarejše rudarsko mesto v Sloveniji je bila 500 let znana doma in v svetu zaradi svojega živosrebrnega bogastva. V zadnjih dvajsetih letih pa so pričeli živemu srebru v okolju posvečati veliko pozornost zaradi njegove strupenosti. Živo srebro (Hg) je kemijsko zelo aktivno, prisotno je v verigi biogeokemijskega kroženja in globalnega razširjanja. Proučuje se ga tudi zaradi njegovih pretvorb v okolju, ter kopičenja v prehranjevalnih verigah. Zanimale so nas koncentracije Hg v zeliščih nabranih na različnih lokacijah v Idriji. Zelišča smo pripravili za uporabo na različne načine in sicer smo jih oprali pod tekočo vodo in pustili neoprana. Sušili smo jih na zraku oz. smo jih liofilizirali. Nadalje so nas zanimale koncentracije Hg v čajih pripravljenih iz zelišč, ki smo jih pripravili na različne načine. Rezultati meritev so bili zelo variabilni. Rezultati kažejo, da pranje zelišč zmanjša koncentracije Hg v zeliščih pripravljenih z liofilizacijo. Pri sušenju na soncu pranje nima nobenega vpliva, saj so koncentracije Hg zelo izenačene. V pripravljenih čajih so bile vrednosti Hg pod mejo detekcije. Največjo vsebnost živega srebra smo izmerili pri vrsti *Melissa officinalis*, najmanjšo pa pri vrsti *Hypericum perforatum*, kjer so bile vsebnosti Hg pod zgornjo dovoljeno vrednostjo Hg 0,5 mg kg⁻¹. Z diplomsko nalogo smo hoteli poučiti ljudi, da je živo srebro v okolju še vedno prisotno. Pripravili smo

jim smernice, kako naj pripravijo in sušijo zelišča za čaje.

Ključne besede: živo srebro, zelišča, onesnaženost, koncentracije, čaj

Kržišnik, Špela (2015) [Vpliv selena na transport živega srebra vzdolž prehranjevalne verige.](#)

Magistrsko delo.

Idrija je mesto, ki je poznana po 500-letnem rudarjenju živega srebra v drugem največjem rudniku na svetu. Vpliv živega srebra je v Idriji še vedno zelo velik, kljub dejstvu, da tam že več kot trideset let ne rudarijo več. V zadnjih dvajsetih letih so pričeli živemu srebru v okolju zaradi njegove strupenosti posvečati veliko pozornost. Večletno rudarjenje je v Idriji pustilo velike posledice za okolje, tla in tudi za zdravje ljudi. Živo srebro je kemijsko zelo aktivno, prisotno je v verigi biogeokemijskega kroženja in globalnega razširjanja. Proučuje se ga zaradi njegovih pretvorb v okolju ter kopičenja v prehranjevalnih verigah. Koncentracija živega srebra se je tekom rudarjenja in predelave rude v tleh močno povečala. Danes so v tleh še vedno prisotne koncentracije živega srebra nad dovoljeno mejno vrednostjo (0,05 mg kg⁻¹ suhe snovi), vendar pa so le-te še zmeraj nižje od časa rudarjenja. Z magistrskim delom smo hoteli ugotoviti, ali selen (Se) vpliva na privzem in transport živega srebra preko prehranjevalne verige. Najprej smo proučili, kako različne koncentracije živega srebra in selena vplivajo na rast rastlin in privzem različnih elementov v rastline. Zemljo smo tretirali z različnimi koncentracijami živega srebra in vanjo posadili solato. Po štirinajstih dneh rasti smo na solato, foliarno nanesli raztopino selena. Nadalje so nas zanimale koncentracije živega srebra in selena v rakah enakonožcih, ki smo jih hranili s solato, tretirano z različnimi koncentracijami živega srebra. Rezultati kažejo, da vnos Se zavira prenos Hg preko prehranjevalne verige. Biofortifikacija rastlin s Se lahko tako pomembno prispeva k zmanjšanju vnosa Hg v živalski organizem.

Ključne besede: Živo srebro, selen, onesnaženost, prehranjevalna veriga, raki enakonožci

Lainšček, Tadej (2016) [Popis flore na ekstenzivnih travnikih izbranega območja pri Kobilju.](#) Diplomsko delo.

Na ekstenzivnih travnikih ob naselju Kobilje v Prekmurju smo med leti 2009 in 2013 na 70 popisanih poligonih popisali 273 različnih taksonov. Med njimi je 43 naravovarstveno pomembnih vrst, in sicer: *Achillea ptarmica*, *Alnus glutinosa*, *Alopecurus aequalis*, *Alopecurus pratensis*, *Carex acutiformis*, *C. appropinquata*, *C. canescens*, *C. tomentosa*, *C. umbrosa*, *C. vesicaria*, *Cerastium glutinosum*, *Clematis recta*, *Convallaria majalis*, *Dianthus carthusianorum*, *D. deltoides*, *D. superbus*, *Eleocharis carniolica*, *E. ovata*, *Epilobium lamyi*, *Fragaria viridis*, *Galeopsis bifida*, *Galium odoratum*, *Gentiana pneumonanthe*, *Gratiola officinalis*, *Hemerocallis lilioasphodelus*, *Iris pseudacorus*, *I. sibirica*, *Juncus atratus*, *Koeleria pyramidata*, *Luzula forsteri*, *Lythrum hyssopifolia*, *Mentha pulegium*, *Molinia caerulea*, *Myosotis nemorosa*, *Nardus stricta*, *Oenanthe aquatica*, *Orchis morio*, *Peplis portula*, *Petrorhagia saxifraga*, *Polygonum bistorta*, *Rosa gallica*, *Sanguisorba officinalis*, *Saxifraga bulbifera*, *Scutellaria hastifolia*, *Succisa pratensis*, *Succisella inflexa*, *Veronica scutellata*. Med 38 popisanimi habitatnimi tipi, ki jih dejansko tvori 21 različnih habitatnih tipov in medsebojni križanci, je 5 kvalifikacijskih habitatnih tipov za Natura 2000 omrežje, od katerih so 3 prednostni. To so: 6210*, 6230*, 6410, 6510 in 91E0*.

Ključne besede: flora, habitatni tipi, ekstenzivni travniki, Kobilje, Prekmurje, rdeči seznam, naravovarstvo, ogroženost, Natura 2000

Logar, Živa (2016) [Razsežnosti obremenjevanja okolja ob uporabi lesa v opremi interierja.](#) Diplomsko delo.

Les je kot naravna in obnovljiva surovina najpogosteje uporabljen material v izdelavi opreme interierja, ki zaradi velikih potreb potrošnikov in netrajnostnega pristopa močno obremenjuje okolje. V diplomski nalogi smo se spraševali, kateri dejavniki ključno vplivajo na razsežnosti obremenjevanja okolja ob uporabi lesa v opremi interierja. S pomočjo strokovne literature sem raziskala področja ekologije, kamor sodi tudi gozd kot vir pridobivanja lesa, ter globalno ekonomijo s potrošništvom. Ugotovila sem, da potrošništvo predstavlja tudi potrebe po nepotrebem, ki se v vseh pogledih razlikujejo od začetkov v zgodovini človekovega razvoja, zato sem slednje področje tudi zajela v svojo raziskavo, s tem pa predstavila razvoj opreme interierja. Vsa področja sem na koncu povezala v zaključen krog in na ta način prikazala, kako drug na drugega vplivajo. V poglavju, s katerim svojo diplomsko nalogo tudi zaključim, je področje različnih pristopov na globalnem in lokalnem nivoju, ki skrbijo za ohranjanje okolja. Na tej točki vključim tudi specialno didaktični del, s katerim predstavim primer načrtovanja pouka pri predmetu Gospodinjstvo na učno temo "Les v opremi interierja". Predstavljena učna ura je zasnovana na problemskem pouku, zajame pa vsa obravnavana področja moje diplomske naloge. Njen cilj je doseči zavedanje pri učencih, da so tudi oni vključeni v krog razsežnosti obremenjevanja okolja ob uporabi lesa v opremi interierja, ter jih tako spodbuditi k trajnostnemu vedenju.

Ključne besede: les, oprema interierja, ekosistem, odpadni les, trajnostni razvoj, ponovna uporaba

Mavrič, Irma (2014) [Vsebnosti težkih kovin v izbranih zeliščih na območju Šoštanja in Zgornjesavinjske doline](#). Diplomsko delo.

Zdravilne rastline in njihove pripravke uporabljamo za zdravljenje številnih bolezenskih simptomov in obolenj. Čaj, najpogostejši pripravek iz zdravilnih rastlin, večinoma pripravljamo kot poparek. Različni viri emisij, kot so promet, odlaganje odpadkov, kemični preparati, izgorevanje fosilnih goriv in predelava rudnin, prispevajo k višanju vrednosti težkih kovin v rastlinah in ostalih organizmih. Raziskave, ki potekajo na območju Šaleške doline, preverjajo, kako delovanje Termoelektrarne Šoštanj in Premogovnika Velenje vpliva na prisotnost onesnaževalcev v živih organizmih in tleh ter vodnih virih. Kovine se v našem telesu večinoma kopičijo in s tem ogrožajo življenjske procese. Težnja dosedanjih raziskav kaže na zmanjšanje vsebnosti določenih težkih kovin, ki so v preteklosti predstavljale grožnjo zdravju prebivalcev, obstoju rastlin in živali ter čistosti vodnih virov. Namen naše raziskave je bil preveriti vsebnosti težkih kovin v poganjkih in čaju materine dušice in ostrokrpe plahtice, ki smo ju nabrali v Šoštanju in Nadbočni v Zgornjesavinjski dolini. Rizosferna tla in izbrani rastlinski vrsti smo vzorčili na obeh lokacijah in nato s pomočjo rentgenske fluorescenčne spektrometrije določili prisotnost težkih kovin v zeliščih. Sanacija okoljskih vplivov, gradnja čistilne naprave in sodobna proizvodnja elektrike so bistveno pripomogle k zmanjšanju emisij plinastih onesnažil, kar že dokazuje zmanjšana obremenjenost življenjske združbe v kopenskih sistemih na tem območju. Dokazali smo, da koncentracije merjenih težkih kovin v materini dušici in ostrokrpi plahtici iz območja Šoštanja niso povišane, opazen pa je vpliv kmetijske dejavnosti na področju Nadbočne, ki se kaže v povišanih koncentracijah Zn v tleh, zeliščih in čaju. Opazna je tudi razlika med koncentracijami kovin in ostalih elementov na izbranih območjih kot posledica različnih rastlinskih vrst in geološke podlage. Meritve so pokazale, da materina dušica na obeh lokacijah kopiči večjo koncentracijo kalija, ostrokrpa plahtica pa kopiči več kalcija in mangana.

Ključne besede: Šaleška dolina, Šoštanj, težke kovine, onesnaženost, materina dušica, ostrokrpa plahtica

Mezek, Saša (2016) [Vpliv piktoqramov na dojetanje dovoljenih in prepovedanih dejavnosti v zavarovanih območjih narave med četrtošolci in petošolci](#). Magistrsko delo.

V magistrski nalogi smo raziskovali razumevanje pomena in stališča do zavarovanih območij narave med osnovnošolci ter vpliv piktogramov na razumevanje dovoljenih in prepovedanih dejavnosti v zavarovanih območjih narave. V raziskavi so sodelovali četrtošolci in petošolci iz sedmih osnovnih šol Osrednjeslovenske regije. Anketni vprašalnik in preizkus znanja je izpolnilo 353 sodelujočih, od tega 180 učencev in 173 učenk. Največ učencev dojema zavarovano območje narave kot območje, kjer so dejavnosti prepovedane. Kaj je zavarovano območje narave, bolje razumejo učenci 5. razredov kot učenci 4. razredov, medtem ko med dečki in deklicami ni razlike v razumevanju. Pokazalo se je tudi, da imajo pri nekaterih stališčih deklice bolj pozitiven odnos do zavarovanih območij narave in dejavnosti, povezanih z naravo, kot dečki. Rezultati raziskave še kažejo, da pri nekaterih stališčih obstajajo pomembne razlike v razumevanju zavarovanih območij med četrtošolci in petošolci. Potrdili smo osrednjo hipotezo, da so tisti učenci, ki smo jih seznanili s pozitivnimi piktogrami, naravni park videli kot območje, kjer lahko počnejo veliko dovoljenih dejavnosti, hkrati pa so tudi razmeroma dobro vedeli, česa tam ne smejo početi. Nasprotno so učenci, ki so imeli na voljo negativne piktograme, omenjali občutno manj dovoljenih dejavnosti, ki jih lahko počnejo v naravnem parku, hkrati pa so navajali neprimerno več nedovoljenih oziroma prepovedanih dejavnosti. Tega se morajo zavedati učitelji pri poučevanju, saj s sporočili vplivajo na učenčevo dožemanje in razumevanje. Prav tako ima raziskava velik pomen za načrtovalce sporočil na informacijskih tablah v zavarovanih območjih narave, saj z načrtovanjem vsebine table lahko vplivamo na dožemanje zavarovanega območja narave. Ugotovili smo tudi, da večina učencev razume pomen piktogramov v zavarovanih območjih narave, vendar bi bile na tem mestu potrebne še dodatne raziskave, saj je bil v našo raziskavo zajet majhen vzorec piktogramov. Smiselno pa bilo izvesti tudi raziskavo, kjer bi učenci sami oblikovali piktograme.

Ključne besede: odnos do narave, piktogrami, zavarovana območja narave, učenci, stališča, znanje

Močilar, Mitja (2015) [*Biologija in ogroženost sviščevega mravljiščarja \(Lepidoptera: Lycaenidae\) v Sloveniji*](#). Diplomsko delo.

V diplomski nalogi sem preučeval razširjenost mirmekofilnega metulja sviščevega mravljiščarja (*Maculinea alcon*) v Sloveniji, njegovo ogroženost in načine s katerimi bi ogroženost zmanjšali. *M. alcon*, kot tudi vse vrste metuljev iz rodu *Maculinea*, ima zelo kompleksen življenjski krog v katerem je odvisen od specifične hranilne rastline in specifične vrste gostiteljske mravlje. Če katerega od teh dveh virov hrane na območju kjer živi ni, bo vrsta tam izumrla. Razlog za odsotnost gostiteljskih rastlin, deloma pa tudi mravelj, je najpogosteje povezan z negativnimi človeškimi vplivi na njihov življenjski prostor. Zaradi spremembe v kmetijski rabi (opuščanje, intenzifikacija), je v nekaterih evropskih državah vrsta izumrla, v drugih pa je ogrožena. V Sloveniji ga uvrščamo na seznam zavarovanih vrst ter na Rdeči seznam, kjer ima oznako E (prizadeta vrsta). Raziskavo razširjenosti *M. alcon* smo izvedeli v treh časovnih obdobjih (<1950, 1950-1999,>1999) s pomočjo metod celotne in dejanske razširjenosti. Rezultati teh metod so presenetljivi, saj nakazujejo veliko povečanje razširjenosti vrste v Sloveniji. To je v nasprotju s terenskimi raziskavami o *M. alcon*, ki kažejo, da se njegova ogroženost v Evropi povečuje. Razlog za nasprotujoče si rezultate je gotovo neenakomerno vzorčenje, saj so bile sistematske raziskave razširjenosti te vrste pri nas opravljene šele po letu 1999. Ogroženost *M. alcon* bi lahko zmanjšali s kasnejšo košnjo (v septembru), ko so gosenice že varno v mravljiščih ali z zakonsko omejitvijo uporabe pesticidov in gnojil. *M. alcon* je zelo pomembna vrsta metulja, saj je dober bioindikator za ohranjene travniške habitate, kjer živijo tudi druge ogrožene živalske in rastlinske vrste, zato je vredno, da se potrudimo za njeno preživetje.

Ključne besede: Lepidoptera, *Maculinea*, *Phengaris*, *M. alcon*, mirmekofilija, razširjenost, ogroženost, naravovarstvo

Naglič, Melita (2013) [*Izdelki iz odpadne embalaže skozi ekoprojekt v vrtcu*](#). Diplomsko naloga.

V prvem delu teoretičnega dela diplomske naloge sem prikazala pomen okoljske vzgoje v vrtcu, ki v sodobnem svetu vse bolj pridobiva na pomenu in se uporablja kot strategija za ohranitev okolja. Žal ugotavljamo, da je okoljska vzgoja še vedno dokaj spregledano področje oziroma je prepuščeno vzgojiteljevi občutljivosti do okolja in njegovi lastni presoji o pomembnosti vnašanja okoljske vzgoje v predšolsko vzgojo. V drugem delu teoretičnega dela sem se dotaknila predvsem pomena odpadkov, pozitivnih in negativnih lastnosti embalaže ter področja tehnike v predšolskem obdobju, ki se mi zdi zelo pomembno, čeprav ni samostojno opredeljeno kot na primer druga vzgojna področja. Na koncu sem se osredotočila še na razvoj in učenje v predšolskem obdobju ter pomen aktivnega učenja v vrtcu. V praktičnem delu je prikazanih nekaj najbolj izvirnih dejavnosti in izdelkov oziroma priložnostnih igrarč iz odpadnih materialov, ki smo jih izvajali in izdelovali skozi leto. V nalogi zato izpostavljam predvsem tehnično ustvarjalnost otrok iz različne odpadne embalaže, ki daje otrokom veliko možnosti za igro in ustvarjanje, kar pomeni, da z malo domišljije in iznajdljivosti ni težko zadovoljiti otrokove igralne in ustvarjalne potrebe. Na podlagi končne evalvacije sem ugotovila, da so najboljši tisti materiali, ki dopuščajo, da otrok sam dela z njimi, jih raziskuje, sestavlja, z njimi manipulira, skratka materiali, ki vzbujajo delo domišljije. Prepričala sem se, da so otroci zelo dobri opazovalci in hkrati tudi načrtovalci, saj so si znali že vnaprej iz ponujenih materialov miselno izdelati svoje izdelke.

Ključne besede: okoljska vzgoja, odpadki, odpadna embalaža, aktivno učenje, tehnična ustvarjalnost, igra

Napret, Maja (2011) [*Zeleno gospodinjstvo*](#). Diplomsko delo.

Diplomsko delo obravnava gospodinjstva kot pomemben dejavnik pri varovanju in ohranjanju čistega okolja v katerem živimo. Spoznanja domačih in tujih raziskav kažejo, da človek s svojim nepremišlejnim ravnanjem povzroča vedno večje onesnaženje okolja. Bistveni problemi so ekološko obremenjevanje zraka, vode in tal zaradi dejavnosti v gospodarstvu, prometu in tudi v gospodinjstvih. Namen diplomskega dela je izpostaviti problem onesnaževanja okolja s strani gospodinjstev, s cilji, ugotoviti ali je prebivalstvo seznanjeno s pojmom »zeleno gospodinjstvo«, ali v svojih gospodinjstvih delujejo po ekoloških načelih in hkrati pripomorejo k temu, da je njihovo gospodinjstvo čim manjši onesnaževalec narave ter ali obstajajo razlike v poznavanju pojma »zeleno gospodinjstvo« pri različnih starostnih skupinah anketirancev. Rezultati spletne ankete, v kateri je sodelovalo 197 oseb, v starosti od 16 do 75 let, so pokazali, da je miselnost glede ekološke naravnosti v gospodinjstvih pozitivna, vendar pa možnosti za izboljšavo trenutnega stanja še vedno obstajajo. Predvsem na področju varčevanja z energijo ter uporabe obnovljivih naravnih virov, varovanja in varčevanja s pitno vodo ter doslednega ločevanja odpadkov, ki omogoča bolj učinkovito recikliranje materialov.

Ključne besede: zeleno gospodinjstvo, okolje, onesnaževanje, varovanje okolja

Novak, Anja (2012) [*Tekstilna ekologija pri gospodinjskem pouku*](#). Diplomsko delo.

Ponudba tekstilij in oblačil močno presega potrebe. Na področju tekstilstva in oblačilstva je potrošništvo zelo razvito. Po drugi strani se hkrati krepi okoljska zavest, sedanja ekonomska kriza pa zahteva odgovornejše nakupovanje. Mediji (televizija, časopisi, reklame) nas zasipajo z informacijami o številnih novih pralnih sredstvih, ki naj bi bila boljše od že obstoječih. V trgovinah lahko zasledimo vedno več tekstilij in oblačil z oznako EKO (EKO-bombaž, EKO-volna). Diplomsko delo se osredotoča na problematiko razumevanja in obravnave tekstilne ekologije pri pouku gospodinjstva. Moj namen

je opozoriti na pomen oznak na tekstilijah, saj tudi z njihovo pomočjo pravilno negujemo in vzdržujemo tekstilije. Z raziskavo, ki sem jo izvedla s pomočjo anketnega vprašalnika med 162 učenci šestega, sedmega in osmega razreda treh osnovnih šol sem želela ugotoviti, kako anketiranci in njihovi starši pripomorejo h čistejšemu okolju, koliko in kakšna pralna sredstva uporabljajo, kako pogosto perejo oz. kako poskrbijo, da je njihovo pranje tekstilij varčno in okolju prijazno. Zanimalo me je tudi, kako dobro so med poukom gospodinjstva osvojili znanje o pravilni negi in vzdrževanju tekstilij glede na njihovo surovinsko sestavo in namen uporabe ter kako dobro poznajo ekološke oznake. Želela sem tudi ugotoviti, kakšne so njihove nakupovalne navade. Rezultati so pokazali, da so anketiranci vsebine modula tekstil in oblačenje osvojili slabo. Ugotovila sem tudi, da večina gospodinjstev uporablja več kot pet različnih pralnih sredstev, kar je z vidika onesnaževanja narave zaskrbljujoče.

Ključne besede: nega tekstilij, vzdrževanje tekstilij, madeži, odstranjevanje madežev, okoljski znaki, recikliranje tekstilij

Osredkar, Andreja (2016) [*Vrednotenje okolju prijaznega delovanja in znanja o okoljskih problemih pri osnovnošolcih*](#). Magistrsko delo.

Okoljske teme so zaradi svoje aktualnosti vključene v biološke vsebine učnih načrtov osnovne šole, zato smo želeli preveriti, ali učenci tretje triade poznajo značilnosti in vpliv pri pouku najpogosteje obravnavanih okoljskih problemov (učinek tople grede, ozonska luknja, kisel dež) na okolje, ali se pro-okoljsko udeležujejo, ali razlikujejo naravni okoljski problem od antropogenega in ali so seznanjeni z najbolj odmevnimi okoljskimi problemi v Sloveniji. Raziskava je potekala ob koncu šolskega leta 2014/2015; izvedli smo jo na treh osnovnih šolah v dveh slovenskih regijah. V raziskavi je sodelovalo 97 učencev sedmih razredov, 77 učencev osmih razredov in 41 učencev devetih razredov osnovnošolskega izobraževanja. Skupaj 215 učencev vseh treh razredov. V magistrski nalogi je uporabljen kvantitativni raziskovalni pristop; metoda je deskriptivna in inferenčna. Instrument zbiranja podatkov je anketni vprašalnik in preizkus znanja, tehnika pa anonimno izpolnjevanje vprašalnika. Z raziskavo smo ugotovili, da učenci nimajo veliko znanja o okoljskih problemih glede na učne načrte osnovnošolskega izobraževanja. Učenci ne razumejo značilnosti tanjšanja ozonske plasti, več znanja pa imajo o povečanemu učinku tople grede in njenih posledicah. Ugotovili smo, da učenci razumejo razliko med vplivom okoljskega problema (lokalen/globalen) ter razlikujejo in razumejo izraz naraven in antropogen vzrok onesnaževanja. Ugotovili smo, da imajo deklice več znanja od dečkov, vendar pa so razlike v znanju majhne. Z raziskavo smo ugotovili še, da preživet prosti čas v naravi ne vpliva na boljše pro-okoljsko delovanje, prav tako kot spremljanje poljudnoznanstvenih oddaj. Zaradi pridobljenih ugotovitev predlagamo večjo vključenost okoljskih vsebin v osnovnošolsko izobraževanje, več dejavnosti, ki bi pripomogle k boljšemu poznavanju okoljskih problemov. Poleg okoljskih vsebin in dejavnosti pa je pomembno tudi, da se učenci že v nižjih razredih spoznajo z izrazi in pojmi, ki bi jih kasneje v izobraževanju nadgradili.

Ključne besede: okoljski problemi, pro-okoljsko delovanje, učni načrt, znanje, tretja triada, osnovna šola

Pavlin, Suzana (2016) [*Recikliranje plastenk na kreativen način*](#). Diplomsko delo.

Plastenke, poleg ostalih plastičnih izdelkov, v zadnjih letih predstavljajo pravo katastrofo za okolje. Domnevamo, da se le redko kdo vpraša, kaj se zgodi z njo po tem, ko je iz nje zaužil še zadnjo kapljico vode. Plastenka je lahko kot večina ostalih komunalnih odpadkov ponovno uporabljena, reciklirana, sežgana ali odložena na deponijo. V primeru nespoštovanja Zakona o varstvu okolja pa pristane v naravi, pogosto v morju, kjer prav počasi razpada in negativno vpliva na celoten ekosistem. V

diplomskem delu se ne bom osredotočala le na plastenko kot odpadke, temveč na njen celoten "življenjski cikel" v obratnem vrstnem redu – od odpadka do proizvodnje plastenke. Odpadek pa je lahko tudi vir surovin in s tem vsaj delna rešitev preobremenjenosti planeta s smetmi. Iz plastenke lahko, na primer, nastane nova plastenka, oblačilo, umetniško delo, celo hiša. Zelo primerna pa je tudi kot material za ustvarjanje v šoli. Z uporabo odpadnih materialov v različne namene učencem prikažemo trajnostni razvoj. Samo teoretično poučevanje o trajnostnem razvoju ni dovolj za vzgojo nove generacije potrošnikov, ki ji bo mar ne le za produkt, temveč tudi za kakovostno uporabljen odpadke. Teoretično znanje je treba prenesti v prakso.

Ključne besede: plastenka, odpadke, okolje, recikliranje

Pecin Završan, Tatjana (2016) [Spodbujanje učencev k oblikovanju pozitivnih stališč do okolja pri pouku geografije v 6. razredu osnovne šole](#). Magistrsko delo.

V magistrskem delu bo predstavljena akcijska raziskava, s pomočjo katere bomo spoznali, kako lahko pri pouku geografije v 6. razredu osnovne šole spodbujamo pri učencih oblikovanje pozitivnih stališč do okolja s poučevanjem okoljskih vsebin. Cilji okoljske vzgoje so usmerjeni k spodbujanju večjega zavedanja učencev o pomenu sonaravnega in trajnostnega razvoja družbe. Zato učne vsebine z okoljsko problematiko omogočajo, da se učenci usposobijo za razumevanje le-te. Z aktivnim in izkustvenim učenjem oz. problemskim poukom bodo učenci postavljeni v situacije, ki od njih zahtevajo premišljeno in odgovorno ravnanje, zasnovano na kritičnem razmišljanju ter izoblikovanju lastnih kriterijev za odločanje. Pri obravnavi določenih učnih vsebin pri pouku geografije v 6. razredu (npr. geografija se predstavi, življenje na celini, podnebne in rastlinske značilnosti Zemlje) bodo te učenci povezali z obravnavo različnih okoljskih problemov v lokalnem okolju in ob ponujanju možnosti za njihovo rešitev, razvijali odgovoren odnos ter pozitivna stališča do okolja. V teoretičnem delu naloge bodo predstavljeni cilji okoljske vzgoje in vsebine učnega načrta za geografijo v 6. razredu, kjer so izpostavljene možnosti za okoljsko ozaveščanje oz. za oblikovanje stališč ter vrednot, ki jih lahko učenci ob spoznavanju (lokalnih) okoljskih problemov oblikujejo. Prav tako bodo predstavljeni načini poučevanja okoljskih vsebin. V empiričnem delu bo predstavljeno raziskovanje lokalnega okolja, ki bo potekalo po korakih, pri čemer bodo rezultati vsakega predhodnega koraka osnova akcije naslednjega koraka. Posamezni akcijski koraki bodo načrtovani kot problemski in izkustveni pouk, preko katerega se bodo učenci tudi vrednostno opredeljevali oz. zavzemali konkretna stališča do okolja. Med ključnimi pokrajinskimi ekološkimi problemi vzhodnega območja Ljubljane, kjer je šola, lahko izpostavimo prometno problematiko, poškodovanost gozdnih površin, onesnaženost ozračja in naraščanje števila prebivalstva. Preden smo z učenci začeli izvajati posamezne akcijske korake, smo s pregledom Učnega načrta spoznavanje okolja za 1., 2. in 3. razred, Učnega načrta družba za 4. in 5. razred ter Učnega načrta naravoslovje in tehnika za 4. in 5. razred ugotovili, katere teme oziroma vsebine, ki opredeljujejo okoljsko problematiko, so učenci že spoznali, ter s tem, katere standarde znanja so že dosegli. Pridobljena spoznanja so predstavljala osnovno izhodišče za preizkus znanja, s katerim je ugotovljeno, kakšno je znanje učencev o okoljskih problemih. Sledila je še analiza učnega načrta za pouk geografije v 6. razredu osnovne šole, s katero je ugotovljeno, pri katerih temah oziroma vsebinah lahko izpostavimo okoljsko problematiko. Z akcijskimi koraki, ki smo jih v nadaljevanju z učenci izvedli, so spoznavali vpliv lege in površja domače pokrajine na onesnaženost ozračja v njej, kakšna je kakovost zraka v domači pokrajini ter kako poškodovano je rastje v šolskem parku, kjer se je raziskava izvajala. V raziskavi je ugotovljeno, da se število ciljev okoljske vzgoje sistematično povečuje. Največ ciljev lahko učenci uresničijo pri predmetu naravoslovje in tehnika. Geografija kot naravoslovni in družboslovni predmet hkrati lahko cilje okoljske vzgoje uresničuje pri večini geografskih vsebin, čeprav so med trinajstimi operativnimi cilji okoljske vzgoje »skriti« le v petih učnih ciljih. S preizkusom znanja smo ugotovili, da učenci razumejo

vpliv površja na življenjske razmere v pokrajini in tudi vpliv vremenskih situacij na onesnaženost zraka domače pokrajine. Med ključnimi onesnaževalci izpostavljajo emisije iz prometa in industrije v Vevčah ter Zalogu. Za poškodovanost smrek v šolskem parku krivijo človeka, do izboljšanja stanja pa naj bi prišlo z večjim izobraževanjem in okoljskim osveščanjem krajanov. Empirično raziskovanje je bilo usmerjeno v akcijsko delovanje v domačem kraju. Učenci so spoznavali vpliv lege in površja na onesnaženost zraka v Polju, kakovost zraka v Polju ter okolici in poškodovanost smrek v šolskem parku. Z večjim spoznanjem okoljske problematike domačega kraja in neposrednim doživljanjem okolja pri terenskem delu smo pri učencih vplivali na oblikovanje pozitivnih stališč do okolja. Ključne besede: okoljska vzgoja, pouk geografije, pokrajinsko ekološki problemi vzhodnega območja Ljubljane, pozitivna stališča do okolja

Petelin, Sonja (2014) [*Naravovarstveni pomen flore mokrišč v dolini Prušnice pri Borovnici*](#). Diplomsko delo.

Na mokriščih v južnem delu občine Borovnica ob potoku Prušnica smo popisali praprotnice in semenke. Na 6 izbranih mokriščih smo natančno popisali rastlinske vrste in ocenili njihovo pokrovnost, popisovali pa smo tudi na širšem območju. Skupno smo popisali 134 vrst, od tega je 42 vrst naravovarstveno pomembnih. Našli smo naslednje vlagoljubne naravovarstveno pomembne vrste: *Blysmus compressus*, *Carex davalliana*, *Carex distans*, *Carex hostiana*, *Carex rostrata*, *Cladium mariscus*, *Cyperus flavescens*, *Cyperus fuscus*, *Drosera anglica*, *Eleocharis mamillata*, *Eleocharis quinqueflora*, *Eleocharis uniglumis*, *Eriophorum latifolium*, *Fritillaria meleagris*, *Gratiola officinalis*, *Holoschoenus vulgaris*, *Isolepis setacea*, *Schoenus nigricans* in *Triglochin palustre*.

Ključne besede: mokrišča, rdeči seznam, ogroženost, naravovarstvo, Borovnica, Ljubljansko barje, slovenska flora

Podreka, Anja (2013) [*Reprezentacija dreves v risbi in procesualni umetnosti*](#). Diplomsko delo.

Diplomsko nalogo sem posvetila reprezentaciji dreves s pomočjo risbe in procesualnega ustvarjanja. Osrednji problem raziskovanja se torej nanaša na spojitev "mrtve" abstraktne risbe ter povsem živega ekosistema, živečega v ročno izdelanem papirju. "Žive risbe" posredno predstavljajo vez med človekom in naravo, oziroma odnos med mikro in makro kozmosom. V likovno teoretičnem delu sem raziskovala povsem različne tematike, ki pa so vendarle v svoji osnovi povezane med seboj. Povezuje jih predvsem odnos do narave, intimnost, subtilnost in neskončnost. V poglavju Korenine so predstavljene ideologije, ki so bile ključne za razvoj likovno-praktičnega dela. Hkrati je filozofija Zena, most med likovnim in naravnim, predvsem pa poudarja cikel obstoja in minljivosti. Meni osebno, Zen predstavlja "zakon", po katerem sem se ravnala skozi celotno raziskovanje. Na kratko bi ga lahko opisala tudi z besedami A. Goldsworthyja: sprememba-svetloba-zgodba. Sedem zgodb dreves sem zabeležila v risbi na ročno izdelanem, recikliranem papirju. Le-ta je nosilec ekološke zasnove, ki vzporedno z likovnim vleče rdečo nit mojega raziskovanja. Teoretski študij je dopolnjen z intervjujem, kjer sva se z akademskim kiparjem Zoranom Srdičem pogovarjala o slovenski sodobni umetnosti z vidika procesualne in bio umetnosti. Njegov pogled na trenutno situacijo izpostavlja slovenske likovnice, ki so prve nosilke tovrstne umetnosti v Sloveniji. V pedagoškem delu smo se, z učenci Osnovne šole Rodica, skušali približati mojim idejam, oziroma likovnemu delu. Ustvarjanje "živih risb" je bilo vselej zanimivo ter poučno tako za njih kot zame. Vsi pa smo se strinjali v enem: "Šele pri vadbi risanja lubja se zavemo, kako spretna je narava, pa tega sploh ne opazimo."

Ključne besede: risba, ekologija, procesualna umetnost, land art, drevo

Požar, Matjaž (2015) [*Od odpadka do umetnine*](#). Diplomsko delo.

Čas, v katerem živimo, je zaznamovan s problemi okolja in ogromnih količin odpadkov, ki jih je iz dneva v dan več. Umetne embalaže, plastični pribori, pločevinke ... predmeti, ki služijo zgolj za enkratno uporabo. Nekaj teh odpadkov se reciklira, vendar še vedno premalo. V zadnjih nekaj letih se povečuje ozaveščenost glede problema odpadkov, saj se v nekaterih državah skoraj dobesedno utapljuje v njih. Velik problem predstavljajo brezbrizni ljudje, ki se ne zmenijo za opozorila in navodila glede odlaganja in recikliranja ter odlagajo smeti vsepovsod in s tem obremenjujejo ter onesnažujejo okolje. Med drugim imajo smeti ali odpadki še drugo kvaliteto, in sicer predvsem čustveno. Kar koli že zavržemo, je nekaj, ali vsaj del nečesa, kar smo uporabili, uporabljali, ali nekaj, kar je služilo nekemu višjemu cilju. Torej govorim o pravem življenjskem ciklu odpadka, ki sam po sebi niti ne more obstajati in ni nujno, da se zaključi na smetišču, še več, tam se lahko ponovno rodi. Že sredi prejšnjega stoletja so se tudi umetniki začeli zavedati problemov, ki nastajajo zaradi hitrega razvoja industrije in ogromnih količin raznih proizvodov, ki jih po uporabi odvržemo. Razne embalaže, vrečke in drugi produkti so zaradi vsemogočih oblik, barv, raznolikosti v smislu, da pritegnejo kupca, zelo zanimivi, kar so umetniki odlično izkoristili in začeli uporabljati odpadne materiale v svojih delih. V svoji diplomski nalogi bom predstavil kratek razvoj uporabe odpadne materije v umetnosti, umetniška gibanja, smeri in umetnike, zakaj so se odločili vključevati odpadni material v svoja dela, njegovo rehabilitacijo in uporabo skozi umetnost, kakšne izkušnje s tovrstnim izražanjem ima zgodovina in kakšne vrste umetnost pravzaprav to je, kako bogata je zgodovina uporabe odpadne materije v umetnosti, kakšen je povod oziroma kakšno globino in smisel imajo odpadki in njihova integracija v umetniška dela, kakšno je sporočilo le-teh, tako v pedagoškem kot tudi v okoljevarstvenem smislu. Ker bom učil in hkrati vzgajal naše najmlajše in navsezadnje, ker odpadne materiale tudi sam uporabljam, jih bom poskušal prikazati kot nekaj, kar je še vedno koristno in uporabno. Pa naj bo to v umetnosti ali v povsem praktične namene oziroma v izobraževanju, kjer se obe opciji, poleg ozaveščanja in družbenega odnosa z naravo, tesno prepletata. Učenci lahko odpadni material uporabljajo pri likovnem pouku in še več, lahko jih spodbudimo in naučimo, da ga lahko uporabljajo v vsakdanjem življenju, saj nudi veliko izbire, ker je raznovrsten, spodbuja ustvarjalnost in hkrati pomaga učencem razvijati čut in skrb za okolje.

Ključne besede: odpadni materiali, družba in umetnost, arte Povera, ready-made, dadaizem, junk art, minimalizem, uporaba odpadkov

Redek, Andreja (2013) [*Vsebnost težkih kovin in radionuklidov v koruzi, krmni travi in zemlji na onesnaženih območjih Slovenije*](#). Diplomsko delo.

Onesnaženost zemlje in krme na območju Celja, Jesenic, Mežice in Žirovskega vrha predstavlja pomemben vir vnosa onesnažil v telesa živali in ljudi. Namen naloge je bil oceniti stopnjo onesnaženosti prsti in krme s potencialno strupenimi kovinami in radioaktivnimi izotopi. Na vsakem območju smo nabrali 2–7 vzorcev in z metodami XRF, AAS in VLG opravili analize elementov in radionuklidov v koruzi, travi in prsti. Na vseh območjih razen Škofje Loke (kontrolna lokacija), najdemo presežene kritične vrednosti vsaj ene potencialno strupene kovine v tleh. Tudi v krmi vrednosti večine elementov presegajo priporočene vrednosti ali celo maksimalno dovoljene vsebnosti, zaradi česar je taka krma lahko nevarna za govedo. Koncentracije molibdena in kadmija v krmi so celo tako visoke, da bi se pri govedu lahko pojavila bolezen molibdenoza oz. bi prišlo do vsesplošnega upada zmogljivosti. Človek je preko uživanja govejega mesa in mleka tudi sam izpostavljen onesnažilom. Ker izračunane vrednosti kadmija v jetrih in ledvicah goveda izrazito presegajo maksimalno dovoljene vrednosti, ti organi niso primerni za uživanje. Specifične aktivnosti radionuklidov v krmi na onesnaženih območjih so občutno višje kot v Škofji Loki, zaradi česar predvidevamo, da bo prejeta doza sevanja večja od tiste, ki jo govedo sicer prejme zaradi naravnega

sevanja okolja. Povečane vrednosti radionuklidov v krmi so tudi razlog, da izračunane specifične aktivnosti radionuklidov v kravjem mleku in govejem mesu na vseh vzorčevanih območjih presegajo svetovne referenčne vrednosti.

Ključne besede: onesnaženost tal, onesnaženost krme, težke kovine, radionuklidi, prehranjevalna veriga, govedo, Mežica, Jesenice, Celje, Rudnik, Žirovski vrh, Škofja Loka

Repanšek, Zdenka (2016) [Ustvarjanje od 5- do 6-letnih otrok z zbirko Makedo](#). Diplomsko naloga. Spodbudo za izdelavo svojega diplomskega dela Ustvarjanje od 5- do 6-letnih otrok z zbirko »Makedo« sem dobila, ko sem pri prijateljici videla, kako uporaben je kreativni sistem »Makedo« in kako neštete možnosti kreativnosti in ustvarjalnosti nudi. Diplomsko delo je sestavljeno iz teoretičnega in empiričnega dela. V teoretičnem delu diplomskega dela sem predstavila ustvarjanje spodbudnega okolja za otroke, značilnosti in faze projektnega dela, značilnosti otrok starih od 5 do 6 let ter iniciativnost otroka pri tehniki. Dotaknila sem se tudi vprašanja ekologije in reciklaže odpadnega materiala ter predstavitve modularnega kreativnega sistema »Makedo«. Podrobneje sem predstavila tudi vpliv spola na igro in ustvarjalnost, ki je povezana s tehnično vzgojo. V empiričnem delu so opisane in prikazane dejavnosti projekta, ki smo ga izvedli. Raziskala sem, kakšen vpliv imajo starost in spol otroka ter izbira materiala na konstruiranje igrače iz zbirke »Makedo«. Rezultati so pokazali, da so otroci stari 6 let bolj samoiniciativni, kreativni in ustvarjalni kot 5-letni otroci. Med spoloma ni bilo zaznani očitnih razlik, razen večje vztrajnosti pri deklicah. Z otroki smo izdelali »zimsko mesto« in s tem pridobili nov kotiček v vrtcu, ki je bil še dolgo aktualna igrača. S fotografijami sem predstavila postopke izdelave »Zimskega mesta«, končni projekt in interakcijo otrok z novo izdelano igračo. Dejavnosti, ki sem jih izvajala v vrtcu, sem opisala in evalvirala postopek.

Ključne besede: otrok, zbirka »Makedo«, tehnika, ekologija

Rozina, Tinkara (2012) [Vsebnost živega srebra in arbuskularna mikoriza pri izbranih rastlinskih vrstah iz Idrije](#). Diplomsko delo.

Rudnik živega srebra (Hg) v Idriji je bil drugi največji rudnik na svetu. Kar četrtnina celotne proizvodnje Hg, ki je eden najbolj strupenih onesnažil, se je sprostila v okolje. Namen raziskave je bil določiti skupno koncentracijo Hg v tleh in akumulacijsko sposobnost izbranih rastlinskih vrst. Zanimalo nas je tudi, kako onesnaženost tal s Hg vpliva na kolonizacijo izbranih rastlinskih vrst z arbuskularno mikoriznimi glivami in na mikrobno aktivnost tal. Tla in nekaj najpogostejših rastlinskih vrst smo vzorčili na različnih območjih: v bližini dimnika talilnice, v gozdu pod dimnikom, ob reki Idrijci in na vrtovih nad Antonijevim rovom. Koncentracije Hg v tleh in rastlinah (korenine, poganjki) smo določili s pomočjo energijsko disperzijske rentgensko fluorescenčne spektrometrije. Določanje parametrov glivne kolonizacije je temeljilo na opazovanju s tripan modrim obarvanih, naključno izbranih koreninskih fragmentov, ki smo jih pregledovali pod svetlobnim mikroskopom. Vpliv Hg na mikrobno aktivnost smo določili z uporabo s substratom inducirane respiracije. Rezultati analize prsti so pokazali, da vsebnost Hg v tleh presega kritične mejne vrednosti, ki znašajo 10 mg kg⁻¹. Največja koncentracija Hg je bila izmerjena ob reki Idrijci, najmanjša pa na vrtovih nad Antonijevim rovom. Stopnja akumulacije Hg v višje rastline je odvisna od koncentracije Hg v tleh, rastlinske vrste, in tipa tal. Koncentracije Hg v koreninah so bile večje kot v poganjkih. Rastline in glive so bile tudi ob povečani koncentraciji Hg sposobne tvorbe mikorize, saj je bila AM kolonizacija ugotovljena pri vseh rastlinskih vrstah, vendar pa je gostota arbuskulov negativno korelirala s povišanimi Hg koncentracijami v tleh. Največja stopnja AM kolonizacije je bila izmerjena od dimniku, kjer smo našli tudi največ AM spor.

Ključne besede: živo srebro, Idrija, onesnaženost zemlje, spore, mikrobne združbe, rentgenska fluorescenčna spektrometrija, akumulacija v rastlinah, arbuskularna mikoriza

Rozina, Tjaša (2011) [Predsodki predšolskih otrok do živali](#). Diplomski naloga.

V prvem teoretičnem delu diplomske naloge sem predstavila globalne cilje v kurikulumu za vrtce in cilje, katere bi moral vsak vzgojitelj vključiti v svoj letni načrt ter jih poskusiti izpolniti. Opisala sem tudi živali, ki sem jih kasneje zajela v empiričnem delu. Vsak človek ima predsodke, gnus, strah pred nekaterimi živalmi, velikokrat ne iz lastnih izkušenj, temveč iz pripovedovanj drugih. V diplomski nalogi sem tudi opisala, kaj so predsodki, kaj je gnus, odpor, strah, kateri so najpogostejši strahovi in kako se soočiti z njimi. V prvem delu empirične naloge sem s pomočjo anketnega vprašalnika želela ugotoviti, do katerih živali otroci čutijo strah ali gnus ter do katerih gojijo prijetnejša čustva. Iz analize podatkov so najmanj priljubljene živali polž, prašič, tiger, volk, kača, dihur in pajek. Največkrat jim niso všeč zaradi njihovega videza, ker se bojijo, da bi jim živali kaj naredile ali pa se jim zdijo sluzaste ter neprijetne. Najbolj všeč so jim pes, hrček, zajec, mačka in paličnjak. Rezultati so pokazali, da se je večina otrok odločila za te živali, ker jih imajo doma ali pa si jih želijo imeti za hišnega ljubljence. Anketa je bila narejena z osemdesetimi otroki, odgovore pa sem predstavila s pomočjo grafov ter tabel. V drugem delu empirične naloge smo si skupaj s skupino sedemnajstih otrok ogledali živali še v živo na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Otroci so imeli možnost dobiti lastno izkušnjo z živalmi in tako izoblikovati lastno mnenje. Otroci so spoznali močerada, navadno krastačo, polža ahatnika, ameriškega goža ter madagaskarskega ježka – tenreka. Po ogledu živali na Pedagoški fakulteti v Ljubljani sem otroke ponovno anketirala, saj me je zanimalo, ali se je priljubljenost do teh živali po stiku z njimi kaj spremenila ali ne. Pozitivne spremembe so se pokazale pri vseh živalih, na kar sem zelo ponosna. V zadnjem delu sledi razprava o rezultatih, v katerih sem potrdila oziroma ovrgla zastavljene hipoteze.

Ključne besede: odnos predšolskih otrok do živali, predsodki predšolskih otrok do živali, strah, gnus do živali, živali, polž ahatnik, madagaskarski jež – tenrek, navadna krastača, ameriški gož, močerad, stik z živimi živalmi

Rozman, Maja (2015) [Spoznavanje živali v vrtčevskem eko vrtu](#). Diplomsko delo.

Vrtnarjenje je dejavnost, ki predšolskim otrokom prinaša veliko spodbud za napredek tako na področju začetnega naravoslovja kot tudi na mnogih drugih področjih dejavnosti. Mnogi vrtci obdelujejo vrtove, vendar se po dosedanjih izkušnjah daje rastlinskemu delu živega v vrtu mnogo več poudarka kot živalskemu. Vloga živali v eko vrtu pa je velika, saj nam nekatere lahko močno zmanjšujejo pridelek, medtem ko so druge v vlogi plenilcev, oprashačevalcev ali zaradi vključenosti v proces kroženja snovi in s tem izboljševanja rodovitnosti prsti dobrodošle. Cilj diplomskega dela je bil raziskati, koliko 5–6 let stari otroci vedo o živalih v eko vrtu (ali poznajo značilnosti in vlogo teh živali v eko vrtu) in kakšen je odnos otrok do teh živali. Nadaljnji cilj je bil zasnovati in izvesti dejavnosti, v katerih bi otroci tematiko spoznavali s čim več neposrednih izkušenj, in ugotoviti vpliv teh izkušenj na znanje in odnos otrok do živali v eko vrtu. Začetne predstave otrok sem ugotavljala s polstrukturiranimi individualnimi intervjuji, ki sem jih izvedla v eksperimentalni in kontrolni skupini otrok (vsaka skupina je štela 24 otrok). Z otroki eksperimentalne skupine sem izvedla projekt, ki je obsegal 8 dni dejavnosti v vrtčevskem vrtu. Po opravljenih dejavnostih sem intervjuje ponovila v obeh skupinah in na podlagi razlik med odgovori in odzivov otrok obeh skupin sklepala o vplivu izvedenih dejavnosti na znanje in odnos otrok do živali v eko vrtu. Rezultati so pokazali, da je bilo začetno spoznavanje živali v eko vrtu med otroci obeh skupin skromno. V povprečju so znali naštetih le od 1 do 3 živalske vrste, ki živijo v vrtu, in večinoma njihove vloge v vrtu niso poznali. Po opravljenih

dejavnostih pa se je znanje o tej tematiki pri otrocih eksperimentalne skupine v primerjavi s kontrolno bistveno izboljšalo. Našteti so znali večje število živalskih vrst in poznali njihovo vlogo v vrtu. Z neposrednimi izkušnjami se je izboljšal odziv otrok ob stiku z živo živaljo. Razlike sem ugotovila tudi v odnosu do vrtnih živali – pri otrocih eksperimentalne skupine so dejavnosti pripomogle k bolj pozitivnemu odnosu in zmanjšanju predsodkov do živali v eko vrtu. V okviru raziskovanja odnosa sem ugotavljala tudi, kako otroci doživljajo odnos plenilec–plen. Otrokom sem omogočila opazovanje prehranjevanja pikapolonic z živimi listnimi ušmi, otroci pa so se izražali o svojem doživljanju ob tem. Ugotovila sem, da so otroci ob opazovanju prehranjevanja pikapolonic kazali sprejemanje in razumevanje dejstva, da morajo nekatera živa bitja umreti, da lahko druga preživijo. Ob tem so se na konkretnem primeru učili osnov ekologije in spoznavali biološko borbo proti škodljivcem. Dejavnosti spoznavanja živali v eko vrtu so otroke močno pritegnile. Zaključujem, da so tovrstne dejavnosti dragocena priložnost za napredek otrok. Rezultati diplomskega dela potrjujejo pomen vrtčevskega vrta kot spodbudnega učnega okolja.

Ključne besede: predšolski otroci, začetno naravoslovje, aktivno učenje, živali, eko vrt

Skubic, Zala (2016) [*Poznavanje okoljskih vsebin pri učencih sedmega razreda osnovne šole*](#). Diplomsko delo.

Posegi človeka v naravo velikokrat zmanjšujejo kakovost okolja, kar posredno ali neposredno vpliva tudi na kvaliteto življenja ljudi. Pred približno 50 leti je bil oblikovan pojem okoljske pismenosti in kasneje okoljskega izobraževanja, katerega glavni cilj je razvoj ljudi s primernim okoljskim znanjem, stališči in vedenjem. Znanje o tem, kakšen vpliv ima človek na okolje in kakšne spremembe se med tem zgodijo v naravi, tako predstavlja pomemben del okoljske pismenosti posameznika in močno povezuje interdisciplinarno okoljsko izobraževanje z naravoslovnim izobraževanjem. V diplomskem delu je poudarek na poznavanju okoljskih vsebin sedmošolcev, in sicer v prvem delu je predstavljena analiza učnih načrtov predmetov, ki se navezujejo na okoljsko vsebino in predstavljajo predznanje za vsebinski sklop Vplivi človeka na okolje predmeta naravoslovje v 7. razredu. Na podlagi učnih ciljev omenjenega vsebinskega sklopa je bil v drugem delu razvit in analiziran preizkus znanja za učence 7. razreda. Pri tem so sedmošolci izkazali povprečno znanje glede okoljskih vsebin. Najboljše so reševali naloge, ki so zahtevale zgolj poznavanje vsebine, najmanj točk so v povprečju dosegli pri nalogah analize, sinteze in vrednotenja. Pri tem so učenci v povprečju bolj reševali naloge, ki so preverjale cilje sklopa z naslovom Človek onesnažuje zrak, vodo in tla kot cilje sklopa Človek spreminja ekosisteme. Z analizo nalog in določitvijo merskih karakteristik preizkusa znanja smo preveriti tudi kvaliteto uporabljenega preizkusa znanja in ga preoblikovali tako, da imajo naloge ustrezno težavnost in ustrezen indeks diskriminativnosti.

Ključne besede: okoljska pismenost, okoljsko izobraževanje, preizkus znanja, merske karakteristike, analiza nalog

Svetičič, Špela (2015) [*Prepoznavanje vlog in funkcij gozda v izbranih odlomkih Slave vojvodine Kranjske pri devetošolcih*](#). Magistrsko delo.

V Sloveniji gozd prekriva več kot polovico ozemlja in zato lahko rečemo, da je naš najpomembnejši ekosistem. Z njim povezujemo veliko število vlog in funkcij, ki pa se med seboj lahko tudi omejujejo in izključujejo. Zato je znanje o tem ekosistemu, predvsem pa prepoznavanje in poznavanje vlog in funkcij gozda, pomemben element, ki omogoča trajnostno gospodarjenje. V prvem delu magistrskega dela smo analizirali Valvasorjevo prepoznavanje vlog in funkcij gozda preko vsebinske analize II., III. in IV. knjige Slave vojvodine Kranjske. Pri tem smo ugotovili, da lahko v njej prepoznamo enajst od sedemnajstih različnih funkcij gozda, ki jih določa Zakon o gozdovih (1993). Te prepoznane funkcije lahko uvrstimo tako med proizvodne, ekološke kot socialne funkcije gozda, kar priča o avtorjevem

širokem dojetju gozdov, ki pa ga zaradi intelektualnega izstopanja Valvasorja iz takratnega okolja, ne moremo izenačiti z dojetjem gozda takratne družbe v drugi polovici 17. stoletja. Valvasorju lahko pripišemo tudi dobro prepoznavanje vrstne pestrosti gozdov Kranjske. V analiziranih knjigah lahko prepoznamo 25 različnih vrst lesnatih rastlin, ki jih avtor omenja v različnih kontekstih. Pri tem so najpogosteje omenjene lesnate rastline bukev, smreka, hrast, kostanj in jelka. Valvasor omenja v povezavi z gozdom tudi 78 različnih vrst ali skupin živali, ki jih lahko razdelimo v razrede pajkovcev, žuželk, polžev, sesalcev, ptičev, plazilcev in dvoživk. Zaradi Valvasorjevega omenjanja črvov smo oblikovali tudi skupino črvov, ki sicer ni taksonomska kategorija. Pri tem smo glede na pogostost omemb posameznih vrst ali skupin živali sklepali, da Valvasor nevretenčarjem pripisuje manjšo pomembnost kot vretenčarjem. Prav tako smo zaključili, da Valvasorju niso enako pomembni vsi vretenčarji, vendar predvsem ptice in sesalci, ki jih lahko povezujemo z lovom ali lepim petjem. V drugem delu magistrskega dela smo na podlagi izbranih odlomkov iz II., III. in IV. knjige Slave vojvodine Kranjske oblikovali učno uro, ki temelji na sodelovalnem učenju in lahko preko nje ugotovimo poimenovanje, prepoznavanje in pomembnost posameznih vlog in funkcij gozda za učence. To učno uro smo izvedli v dveh razredih devetošolcev iz severozahodnega dela Slovenije in preko vsebinske analize izdelkov učencev in skupinskih intervjujev ugotovili, da učenci iz izbranih odlomkov prepoznajo funkcije gozdov, ki v njih prevladujejo. Večina skupin je prepoznane funkcije nato razdelila v dve širši kategoriji. Pri tem je ena kategorija najpogosteje predstavlja funkcije gozda v povezavi s človekom, druga kategorija pa je vsebovala funkcije, ki niso odvisne od človeka. Učenci so kot najpomembnejši prepoznani funkciji gozda opredelili tvorbo kisika in funkcijo življenjskega prostora živali, najmanj pomembne pa se jim zdijo rekreacijska funkcija, turistična funkcija, estetska funkcija in funkcijo tvorbe sence. Kljub temu da so učenci prepoznavali prevladujoče funkcije gozdov iz izbranih odlomkov Slave vojvodine Kranjske, lahko rečemo, da slabo poznajo vloge in funkcije gozdov, saj je posamezna skupina učencev pri učni uri prepoznala samo eno, dve ali tri dodatne funkcije gozda. Prav tako je na koncu ure več kot polovica učencev zapisala, da so pred tem mislili, da gozd ni tako pomemben in/ali nima toliko različnih vlog in funkcij. Zato predlagamo, da vloge in funkcije gozda predstavljajo učno vsebino v vseh slovenskih osnovnih šolah. Glede na to, da so gozdni ekosistemi najpogostejši ekosistemi v naši okolici, slovenski učenci še posebej potrebujejo poglobljeno znanje o gozdnih ekosistemih in povezavi med njimi in njihovim življenjem. Omejeno prepoznavanje funkcij in vlog gozda državljanov lahko vodi k netrajnostnemu odločanju na področju upravljanja z gozdovi. Tukaj ima šola z možnostjo vpliva na oblikovanje ekološko pismenih državljanov pomemben mehanizem, da to prepreči.

Ključne besede: ekološka pismenost, funkcije gozda, vloge gozda, ekosistemske storitve, Slava vojvodine Kranjske

Šeruga, Klaudija (2013) [Celostno ravnanje z odpadki](#). Diplomsko delo.

V diplomskem delu obravnavam tematiko celostnega ravnanja z odpadki, od posameznega gospodinjstva pa vse do centrov za ravnanje z odpadki. Namen diplomskega dela je bil pridobiti podatke o ločevanju odpadkov v posameznih gospodinjstvih, kot tudi podatke o tem, ali se posamezniki zavedajo pomena pravilnega ločevanja odpadkov. Z raziskavo sem želela ugotoviti, ali se posameznemu gospodinjstvu omogočeno ločeno zbiranje odpadkov in ali anketiranci poznajo vlogo in delo centrov za ravnanje z odpadki. Zanimalo me je tudi, kaj anketiranci menijo o ravnanju z odpadki v okviru koncepta trajnostnega razvoja. V anketi je sodeloval 101 anketiranec, v starosti med 12. in 74. letom. Rezultati so pokazali, da se ljudje zavedajo problematike neustreznega ravnanja z odpadki, kot tudi, da se zavedajo, da lahko kot potrošniki vplivajo na manjše količine dnevno nakopičenih količin odpadkov. Kljub dobremu ozaveščanju ljudi o pravilnem ločevanju odpadkov pa je premalo ozaveščanja ljudi o delu centrov za ravnanje z odpadki. Delo centrov za ravnanje z odpadki

je poleg zbiranja odpadkov še sortiranje in kompostiranje odpadkov, mehansko-biološka obdelava, obdelava kosovnih odpadkov, sortiranje mešanih odpadkov in ločeno zbranih frakcij, odvoz reciklrlnih materialov v ponovno predelavo ter odlaganje odpadkov. Rezultati ankete so pokazali, da samo 13 % anketiranih povsem pozna delo centrov za ravnanje z odpadki. Pomembno vlogo igrajo tudi učitelji gospodinjstva, saj so promotorji pravilnega ločevanja odpadkov. S svojim poučevanjem vplivajo na učence, le-ti pa posredno vplivajo na svoje starše.

Ključne besede: odpadki, ločevanje odpadkov, recikliranje, center za ločevanje odpadkov, trajnostni razvoj

Šetina, Maja (2014) [Didaktične igre iz odpadne embalaže pri pouku na razredni stopnji osnovne šole](#). Diplomsko delo.

Igra predstavlja pestro paleto dejavnosti otroka ali odraslega. Otroško igro zaznamujejo univerzalne značilnosti in posebnosti. Spreminja se s starostjo ter razvojem otroka. Pri pouku kot organiziranem in premišljenem vzgojno-izobraževalnem procesu lahko vzgojno-izobraževalne cilje in naloge uresničujemo z uporabo didaktičnih iger. Didaktična igra je igra z določenim ciljem in nalogo, z izbranimi ter organiziranimi pravili in vsebinami. Pri učencih spodbuja dejavnosti, ki so v pomoč pri učenju in razvijanju sposobnosti. Pri načrtovanju didaktične igre je pomembno poznavanje značilnosti igre ter njenih razvojnih stopenj. Izhajati je potrebno iz otrokovih interesov, zmožnosti ter osebnega odnosa do igre in preveriti njen vzgojno-izobraževalni učinek (učni cilji). Vseh didaktičnih iger, ki bi jih lahko uporabili pri pouku, šole ne morejo kupiti. Didaktične igre lahko s pomočjo novih idej izdelamo iz odpadnega materiala (papirno gradivo, les in umetne snovi), ki ga tako koristno uporabimo za nadaljnjo uporabo. V diplomskem delu so predstavljeni kriterijsko zasnovani predlogi za izdelavo didaktičnih iger v okviru matematike, slovenščine, spoznavanja okolja in družbe. Med izdelavo takšnih izdelkov urimo tehnološke postopke, tehnično ustvarjalnost, se seznanimo z različnimi orodji, pripomočki, materiali in hkrati ustvarimo izdelke. Vsako izdelano didaktično igro je potrebno tudi preizkusiti v razredu. Za določanje učinka igre smo izvedli primerjalno preverjanje na trgu dosegljivih iger z učno izdelanimi, praktični preizkus naključno izbrane igre pa smo izvedli v razredu, in sicer na vzorcu 34 učencev 3. razreda. Pri preizkusu na trgu dosegljive igre je sodelovalo 16 učencev, medtem ko je našo igro preizkušalo 18 učencev. Ključna mera je bil relativni prirastek znanja, merjeno s pred- in posttestom. Večji relativni prirastek znanja je imela učno izdelana igra iz odpadne embalaže, in sicer za 2,2 %. Sklepamo, da je učinek učno izdelanih iger vsaj enak, če ne višji kot pri na trgu dosegljivih igrah.

Ključne besede: igra, didaktična igra, tehnika in tehnologija, spoznavanje okolja, naravoslovje in tehnika, odpadni material, učna izdelava, učenje

Šiška, Alenka (2012) [Z otroki, starimi od pet do šest let, ustvarjamo didaktične igre iz odpadnega materiala](#). Diplomaska naloga.

V današnjem času je izredno velik pomen namenjen ekologiji in okoljski vzgoji, zato se že v predšolskem obdobju z vpletanjem ekoloških vsebin v vzgojno-izobraževalni proces teži k temu, da bi bili tudi naši najmlajši čim bolj ekološko ozaveščeni in bi postali najboljši prijatelji narave. V teoretičnem delu je predstavljena otroška ustvarjalnost, saj so otroci danes zelo radovedni, samozavestni in dovezetni za spoznavanje novih reči. V nadaljevanju teče beseda o razvojnih značilnosti šestletnih otrok, o otroški igri in didaktični igri, ki sta uporabljene za uresničevanje vzgojno-izobraževalnih nalog. Na kratko sta predstavljeni tudi ekologija in okoljska vzgoja ter s tem povezano ločevanje odpadkov. Opisani so najpogostejši odpadni materiali, s katerimi se srečamo v vsakdanjem življenju in materiali, ki so bili uporabljeni za izdelavo didaktičnih igrač (papir, umetne mase, les, kovina). Na koncu teoretičnega dela je nekaj besed namenjenih še Vrtcu Mavrica Trebnje. Vključen je

v projekt Eko vrtec kot način življenja. Projekt daje poudarek na usmeritev otrok pri odkrivanju narave, razvijanju njihove zavesti o pripadnosti naravi, navezanosti nanjo in njeni čistosti. Empirični del vsebuje namen diplomske naloge z raziskovalnimi vprašanji, primere in postopek izdelave didaktičnih iger iz odpadnega materiala ter raziskavo z anketnimi vprašalniki, ki je bila izvedena pred in po izvajanju dejavnosti.

Ključne besede: igra, odpadni material, ekologija, otrokova ustvarjalnost

Trček, Tjaša (2016) [*Ekokritika: upodobitve narave v izbranih mladinskih delih*](#). Diplomsko delo. Diplomsko delo obravnava izbrana literarna dela mladinskih književnikov od leta 1880 do leta 2007. Njihova izbrana dela so raziskana na podlagi ekokritike in njenih tematskih področij. V ospredju teoretičnega dela je predstavitev ekokritike, posebne discipline literarne vede, ki se je razvila šele v devetdesetih letih 20. stoletja. Opisane so okoliščine nastanka ekokritike in njena raziskovalna vprašanja ter tematska področja, ki jih raziskujemo v nadaljevanju diplomskega dela. Opazovali smo odnos avtorjev do narave, ki se je skozi čas spreminjal, in vsako posamezno delo obravnavali glede na ekokritično področje, ki ga najdemo v posameznem izbranem literarnem delu. Osrednji del empiričnega dela vsebuje analizo treh izbranih del Anje Štefan, ki smo jih analizirali z otroki vrtca Borovnica, starimi pet let.

Ključne besede: ekokritika, odnos do narave, mladinska literarna dela, Anja Štefan

Truden, Lucija (2012) [*Spodbujanje ustvarjalnosti predšolskih otrok pri delu z odpadnimi materiali*](#). Diplomatska naloga.

V diplomski nalogi je prikazan problem onesnaženja, ki v današnjem času povzroča veliko škodo naravi in s tem tudi življenju ljudi. Ljudje se kljub opozorilom narave še vedno ne zavedajo posledic, ki jih povzročajo s svojim neodgovornim ravnanjem. Zato je pomembno, da se začne o tem osveščati že predšolske otroke. S pravilnim pristopom, trudom in zgledom se lahko v otrocih vzbudi čut za varovanje okolja, ki jih obdaja. V diplomski nalogi je opisanih nekaj dejavnosti, ki otrokom predstavijo problem na njim razumljiv način. Vsebuje tudi seznam knjig, s katerimi si lahko vzgojitelji pomagajo pri razlagi določenih pojmov. Dejavnosti so bile izvedene v skupini otrok, starih od 4 do 5 let. Rezultati ustne ankete prikazujejo, kaj vse so otroci o temi že vedeli in koliko znanja so pridobili. Njihovo znanje se je širilo s konkretnimi izkušnjami z odpadki, s poslušanjem poučnih zgodb, z igro z odpadno embalažo ter s samim ustvarjanjem. Poleg pravilnega ravnanja z odpadki je bila otrokom prikazana tudi možnost ponovne uporabe odpadnih embalaž in različnih materialov za ustvarjalno igro ter delo v vrtcu.

Ključne besede: onesnaženje, varstvo okolja, odpadna embalaža, ustvarjanje, igra

Vidic, Katja (2012) [*Ekošola v Osnovni šoli Boštanj*](#). Diplomsko delo.

Program Ekošola je mednarodno uveljavljen program celostne okoljske vzgoje in izobraževanja, namenjen spodbujanju in večanju ozaveščenosti o trajnostnem razvoju med otroki, učenci in dijaki, skozi njihov vzgojni in izobraževalni program ter skozi aktivno udejstvovanje v lokalni skupnosti in širše. V program Ekošola so vključene slovenske vzgojne in izobraževalne ustanove. Osnovno načelo delovanja programa Ekošola je, da bodo otroci, učenci in dijaki kmalu v prihodnosti vplivali in sprejemali pomembne odločitve na vseh ravneh našega življenja. Osnovna šola Boštanj se je v program vključila v šolskem letu 2009/2010. V treh letih, od kar so del programa, so izpeljali sedem zahtevanih korakov, ki omogočajo, da šola s podpisom eko-listine, postane lastnica Zelene zastave, mednarodnega priznanja za okoljevarstveno delovanje. Prav tako šola v programu tesno sodeluje s

krajevno skupnostjo Boštanj. V prvem delu svojega diplomskega dela sem na kratko predstavila kraj Boštanj, njegovo lego, značilnosti, zgodovino in zanimivosti. Opisala sem tudi razvoj šolstva v Boštanju in zgodovino osnovne šole Boštanj. Dotaknila sem se nekaterih pomembnih značilnosti šole in projektov, ki so na šoli trenutno aktualni. V nadaljevanju sem podrobno opisala program Ekošola, njegove značilnosti in delovanje OŠ Boštanj v skladu s smernicami programa. V didaktičnem delu sem izvedla učni uri v 4. razredu OŠ Boštanj in napisala podrobno analizo o urah. V zadnjem, empiričnem delu pa sem analizirala uspešnost Ekošole predvsem pri problemu ravnanja z odpadki. Ključne besede: Ekošola, osnovna šola Boštanj, Boštanj, domač kraj, varovanje okolja, okoljsko ozaveščanje, ravnanje z odpadki, ločevanje odpadkov, nevarni odpadki, posebna odlagališča, ponovna uporaba odpadkov, recikliranje

Virant, Anja (2012) [Prehranjevanje in odnos do hrane pri osnovnošolcih in njuna povezanost s samospoštovanjem](#). Diplomsko delo.

Osrednje področje diplomskega dela je prehranjevanje in odnos do hrane pri osnovnošolcih in povezanost odnosa do hrane s samospoštovanjem. V teoretičnem uvodu predstavim obdobje mladostništva, na osnovi sodobnih spoznanj s področja prehranjevanja opredelim smernice zdravega prehranjevanja in prehranskih navad mladostnikov ter težave na področju prehranjevanja, ki pri nekaterih posameznikih vodijo v motnje hranjenja. V nadaljevanju samospoštovanje opredelim kot vrednostni vidik dojemanja sebe, pri čemer se osredotočim predvsem na samospoštovanje mladostnikov in dejavnike, ki vplivajo na razvoj (telesnega) samospoštovanja. Empirični del je sestavljen iz rezultatov raziskave, izvedene z učenci 4. in 8. razreda. Cilj raziskovanja je bil ugotoviti, kakšne prehranske navade in odnos do hrane imajo učenci 4. in 8. razreda ter kako se njihove prehranske navade povezujejo s samospoštovanjem. Za ugotavljanje prehranskih navad in odnosa do hrane sem skupaj z mentorico v namen raziskave sestavila Vprašalnik o prehranjevanju in odnosu do hrane pri osnovnošolcih, za ugotavljanje samospoštovanja pa sem priredila že oblikovan vprašalnik Samospoštovanja (Lamovec, 1994). V raziskavo je bilo vključenih 120 učencev iz dveh osnovnih šol, in sicer 60 učencev 4. razreda in 60 učencev 8. razreda. Rezultati so pokazali, da se večina učencev 4. in 8. razreda redno prehranjuje, v vseh treh glavnih obrokih (zajtrk, kosilo, večerja) pa prevladujejo živila z ogljikovimi hidrati, v manjši meri pa sta zastopana sadje in zelenjava. Učencem 4. razreda v pomembno večji meri kot učencem 8. razreda hrana precej pomeni, dokaj zdravo se prehranjujejo, glede njihove samoocene (zmernega) uživanja ob hrani pa nisem ugotovila pomembnih razlik med starostnima skupinama. Učenci 4. razreda v primerjavi z učenci 8. razreda menijo, da se bolj redno prehranjujejo, da pojedjo več sadja in zelenjave in manj sladkarij in nezdrave hrane, pogosteje pa se tudi tehtajo in rekreirajo, z namenom ohranjanja telesne teže. Učenci 4. in 8. razreda podobno ocenjujejo, da se v družbi pogosto dobro in sproščeno počutijo (socialni jaz), da so razmeroma zadovoljni s svojim telesom (telesni jaz), da največkrat doživljajo prijetna čustva (čustveni jaz) in da se dovolj cenijo in so prepričani v svoje sposobnosti (samozavest). Na ravni celotne skupine učencev se je pomembna pozitivna povezanost med posameznimi prehranskimi navadami in različnimi področji samospoštovanja pokazala med »rednim prehranjevanjem« in čustvenim jazom ter med »telovadbo, z namenom vzdrževanja telesne teže« in samozavestjo. Z »uživanjem prevelike količine sladkarij« so se pomembno negativno povezovali socialni in čustveni jaz ter samozavest.

Ključne besede: mladostništvo, prehranjevanje, odnos do hrane, samospoštovanje

Vode, Gregor (2013) [Pridelava sadja in spoznavanje sadjarstva v vrtcu](#). Diplomaska naloga.

Hrana je dobrina, ki nam omogoča življenje. Način prehrane vpliva na človekovo zdravje, sveže sadje pa je pomembna sestavina zdrave prehrane. Prehranjevalni vzorci se pričnejo razvijati že v zgodnjem otroštvu, zato je zelo pomembno, da že v tem obdobju otroci pričnejo pridobivati tudi znanje in

izkušnje z različnimi vrstami hrane, spoznavati njihov izvor in osnove njihove predelave. Namen moje diplomske naloge je bil otrokom omogočiti, da z neposredno izkušnjo in z aktivnim učenjem spoznavajo osnove sadjarstva in pridelave sadja ter jim prek lastnega navdušenja privzgojiti pozitiven odnos do domačega sadja. V diplomski nalogi sem raziskoval, koliko 4- in 5-letni otroci vedo o osnovah sadjarstva in koliko se lahko naučijo v procesu aktivnega učenja. Otroci so v različnih dejavnostih spoznavali osnove sadjarstva. Skupaj smo si ogledali nasade jagod, jabolk, trte, robide, sliv, malin, ribeza, orehov ... Ob igrišču vrta smo posadili jablano, hruško, robido, kosmuljo, slivo, ribez in rdečo lesko. Na gredici smo posadi jagode. Skupaj smo opazovali spremembe ob rasti in skrbeli za sadne rastline. Uspeli smo pridelati nekaj sadežev in za otroke je bilo veliko doživetje, ko so jih použili. Pred izvajanjem dejavnosti in po njej sem z otroki opravil ustno anketo o poznavanju sadja in sadjarstva. Rezultati so pokazali, da so otroci z aktivnim učenjem in z neposredno izkušnjo pridobili veliko znanja o osnovah sadjarstva in pridelavi sadja. Z aktivnim učenjem so se naučili kje dobimo jagodo, jabolko in oreh, iz česa se razvije plod, kako in zakaj se cepi sadna drevesa, kdaj so zrele jagode in jabolka ter kateri sadež rodi katera sadna rastlina. Ob vseh dejavnostih so otroci razvijali socialne odnose in komunikacijo ter razvijali spoštljiv odnos do sadja in dela na vrtu. Verjamem, da si bodo zapomnili to izkušnjo, da vrtčevsko igrišče lahko postane še boljše igrišče, če je tudi sadovnjak – ta pa bo otroke učil, deloma prehranjeval, prinašal veselje in radost, samostojnost, svobodo, telesno ter duševno zdravje.

Ključne besede: predšolski otrok, sadjarstvo, aktivno učenje, pridelava hrane, igra in učenje na prostem, zeleno igrišče

Zakrajšek, Polona (2014) [Vsebnost kovin in radionuklidov v gobah na izbranih področjih v Sloveniji](#). Diplomsko delo.

Gobe v svojih trosnjakih kopičijo makro- in mikroelemente, potencialno strupene elemente (PSE) in radionuklide. Glivna vegetacija predstavlja pomemben prehranski vnos nekaterih bistvenih mineralov v relativno velikih koncentracijah, hkrati pa omogoča prenos onesnažil na višje trofične nivoje in s tem predstavlja resno tveganje za zdravje živali in ljudi. Namen diplomskega dela je bil določiti vsebnost mineralov, potencialno strupenih elementov in radionuklidov v tleh in izbranih vrstah gob, nabranih na različnih področjih Slovenije. Tla in gobe smo vzorčili na 7 različnih lokacijah: Dragomer, Hotič, Kolovrat, Janče, Jastrebnik, Lj.-Rožnik in Sitarjevec. Koncentracije elementov in specifične aktivnosti radionuklidov smo določili s pomočjo rentgensko fluorescentne spektrometrije (XRF) in visokoločljivostne spektrometrije gama (VLG). Rezultati analize prsti so pokazali, da so vsebnosti Fe, Mn, Zn in vseh neesencialnih elementov največje v zemlji z Jastrebnika. Kritične vrednosti Pb pa so presežene v tleh s Sitarjevca, kjer je vzorčna lokacija zajemala območje nekdanjega rudnika Pb in Zn. Prav tako so bile na tem območju izmerjene največje koncentracije Pb in Zn v gobah. Koncentracije mineralov in PSE v trosnjakih gob so vrstno-specifične, določene vrste gob (npr. jurčki) pa v svojih trosnjakih potrjeno vsebujejo velik vir esencialnih makro- in mikroelementov, predvsem selena. Izračunali smo relativne deleže elementov v 100 g gob. Z dnevnim vnosom 100 g svežih užitnih gob presežemo slovenske in svetovne prehranske referenčne vnose selena za odrasle. Koncentracije selena so največje v vrsti *Albatrellus pes-caprae* (kozjenogi mesnatovec). Rezultati analize VLG so pokazali prisotnost naravnih radionuklidov ²³⁸U, ²²⁶Ra, ²¹⁰Pb, ²²⁸Ra, ²²⁸Th in ⁴⁰K ter umetnega radionuklida ¹³⁷Cs v tleh in gobah. Specifične aktivnosti večine naravnih radionuklidov so največje v tleh z Jastrebnika. Zaskrbnjujoče so povprečne specifične aktivnosti ¹³⁷Cs v tleh, vendar ne smemo zanemariti dejstva, da je vzorčenje zajemalo predvsem gozdni ekosistem za katerega je znano, da se tam onesnažila kopičijo predvsem v opadu.

Ključne besede: onesnaženost tal, mineralna sestava, kovine, radionuklidi, akumulacija v gobah, Dragomer, Hotič, Kolovrat, Janče, Jastrebnik, Rožnik, Sitarjevec

Zalokar, Karmen (2011) [*Odnos do okolja v vrtcu*](#). Diplomsko naloga.

Danes je ekologija beseda, ki jo lahko slišimo ali o njej beremo pretežno vsak dan. Kako bi lahko v vsakdanjem življenju povezali hiter tempo življenja in varovanje narave niti ni enostavna naloga. Lahko bi takšen poskus imenovali misija. Je zelo dolgotrajen postopek, ki zahteva veliko časa, potrpežljivosti in vztrajnosti. Ni pa nemogoč projekt. Najbolj pomembno v našem času množičnega potrošništva je večje zavedanje in manj ignorance kar se tiče posledic naših dejanj glede nepotrebnih embalaž in podobno. V teoretičnem delu smo se dotaknili kaj je pomembno pri okoljski vzgoji v vrtcih. Kakšni so pogoji v današnji družini glede moralne vzgoje in kako starši z lastnim zgledom kažejo pozitivno ali negativno sliko o okolju. Opisali smo pomembne lastnosti predšolskega otroka, ki jih je dobro upoštevati kadar smo v odnosu z otrokom v vrtcu. V empiričnem delu smo raziskovali in ugotavljali kakšno je znanje predšolskih otrok na področju onesnaženja vode, zraka in okolja glede odlaganja odpadkov. Anketiranih je bilo 100 otrok z anketnim vprašalnikom. Rezultati so nam pokazali na katerem področju od omenjenih bi se bilo potrebno še malo poglobiti, kar se tiče izkušenj, ki so jih imeli otroci. Na osnovi otroških odgovorov smo pripravili dejavnosti, ki bi otrokom pomagale razumeti probleme onesnaženja okolja.

Ključne besede: predšolski otroci, ekologija, voda, zrak, odpadki, okolje

Zaplatic, Gloria (2015) [*Predstave petošolcev o travnikih kot ekosistemih*](#). Magistrsko delo.

Biološko znanje postaja vse pomembnejše za sprejemanje osebnih in družbenih odločitev. Biotska pestrost oziroma pestrost živih organizmov se spreminja tudi zaradi človekovega poseganja v naravne ekosisteme. Sposobnost prepoznavanja sprememb v ekosistemu posamezniku omogoča vpogled v stanje ekosistema. V kolikor želimo na tem področju narediti spremembe, moramo z njimi začeti pri otrocih, in to že v osnovni šoli. Temelj sprememb predstavljata posameznikovo poznavanje in razumevanje procesov, ki potekajo v ekosistemu. Globoko razumevanje bioloških konceptov temelji na pripravljenosti učencev, da nove razlage o delovanju živih sistemov sprejmejo za svoje in jih vgradijo v že obstoječo mrežo znanja, pri čemer je učinkovitost učenja nove snovi močno povezana s predhodnim znanjem, posameznikove predhodne napačne in nepopolne predstave pogosto predstavljajo oviro pri razumevanju novih vsebin. V magistrskem delu smo ugotavljali predstave petošolcev o travnikih kot ekosistemih. Način vzorčenja je bil neslučajnostni, namenski. V prvem delu raziskave je sodelovalo 17 učencev in učenek 5. razreda izbrane osnovne šole v Ljubljani, katerih povprečna starost je 11 let. Za kvalitativni del raziskave smo izbrali 10 učencev in z vsakim opravili delno strukturiran intervju, pri katerem smo preverjali njihove predstave o ekosistemu in procesih, ki v njem potekajo. Zanimalo nas je, kako razumejo zgradbo in delovanje ekosistema. Seznaniti smo se želeli z njihovim pogledom na prehranjevalne odnose in pretok energije v ekosistemu. Želeli smo pridobiti vpogled v njihovo zmožnost povezovanja pridobljenih znanj o ekosistemu in s tem preveriti, kako razumejo človekove vplive na ekosistem. Ob koncu smo z vsemi, ki so sodelovali pri individualnih intervjujih, izvedli skupinski pogovor. Ta naj bi prispeval k njihovem razumevanju ekologije in vloge organizma v ekosistemu. Podatki, ki smo jih pridobili, kažejo, da imajo učenci o travniku in ekosistemih na splošno veliko različnih, pogosto nepopolnih ali napačnih predstav. Največ nepopolnih predstav smo pri učencih prepoznali na področju razumevanja delovanja ekosistema, pri poznavanju prehranjevalnih odnosov in pretvorbah energije v ekosistemu. Izkazalo se je, da imajo učenci največ težav na področju razumevanja in uporabe znanj iz naravoslovnih vsebin. Ugotavljamo, da je poznavanje travnika kot ekosistema med učenci v večji meri omejeno zgolj na poznavanje naravoslovnih pojavov, katerih predstave smo pri učencih preiskovali, manj na njihovo razumevanje. V vlogi uporabe, analize in sinteze vsebin, vezanih na ekosistem in procese, ki v njem potekajo, se

učenci niso odrezali tako, kot bi se od njih glede na operativne cilje in vsebine učnih načrtov spoznavanja okolja ter naravoslovja in tehnike ob zaključku šolanja na razredni stopnji pričakovalo. Dinamika skupinskega pogovora je pozitivno vplivala na kognitivne in afektivne vidike učenja posameznikov. Eden izmed pozitivnih preobratov, ki ga je skupinski pogovor prispeval, je bil ta, da so učenci namesto prehranjevalnih verig, ki so jih sestavljali pri posameznih intervjujih, s skupnimi močmi sestavili prehranjevalni splet. Druga pozitivna posledica skupinskega spoznavanja polža in deževnika je bila, da se je več učencev opogumilo za stik z deževnikom na pobudo sovrstnikov. Presenetilo nas je, da so učenci deževnika in polža, v okviru svojega dosedanjega formalnega in neformalnega izobraževanja, podrobneje spoznali šele v okviru naše raziskave in da so o teh dveh živalih, ki so pogosti prebivalci antropogenih okolij, pri njih obstajale mnoge napačne predstave ter predsodki, ki so jih skozi spoznavanje opustili in ob tem napačne predstave zamenjali z ustrežnejšimi. Z rezultati raziskave želimo opozoriti na pomembno vlogo učenčevih predstav na naravoslovnem področju ter izpostaviti dejavnike, ki so pri poučevanju naravoslovja na razredni stopnji pogosto, verjetno nenamerno, zanemarjeni ter se odražajo v nepopolnih in napačnih predstavah učencev in kasneje teh istih odraslih posameznikov, ki s svojim bivanjem v ekosistemu tega sooblikujejo ter s svojimi ravnanji nanj večstransko vplivajo.

Ključne besede: ekosistem, travnik, petošolci, intervju, napačne predstave

Zupan, Darja (2016) [Razumevanje barv skozi krajinsko umetnost pri učencih 1., 2. in 3. razreda.](#) Magistrsko delo.

V magistrskem delu sem pri učencih 1., 2. in 3. razreda raziskala sposobnost razumevanja mešanja barv skozi t. i. krajinsko umetnost (ang. Land art). Mešanja barv se učenci običajno učijo na osnovi mešanja industrijsko pripravljenih barv iz tube, ki jih kupimo v trgovini. Vendar pa je narava sama neizmeren vir barvil in barv, ki jih lahko izkoristimo in se z njihovo pomočjo učimo mešanja barv v umetnosti. To so počeli umetniki v preteklosti, ko so si sami pripravljali pigmente iz naravnih snovi, potencialne naravnih materialov pri mešanju barv pa danes izkoriščajo tudi različni umetniki v krajinski umetnosti. Problem sem raziskovala v teoretičnem in empiričnem raziskovalnem pristopu. V teoretični raziskavi sem na podlagi deskriptivne metode in študija literature analizirala problematiko barvnih mešanj v povezavi s pojavljanjem barv v naravi (naravni pigmenti, različni barvni pojavi v naravi, naravni materiali različnih barv ipd.) in raziskala, kako je mogoče barve v naravi izkoristiti za mešanje barv v likovni umetnosti. Pri tem sem si pomagala z analizo del različnih sodobnih umetnikov, ki izkoriščajo barve iz narave v svoji krajinski umetnosti. V empiričnem delu sem nato v akcijski raziskavi v treh korakih raziskovala sposobnost učencev za razumevanje mešanja barv skozi krajinsko umetnost. V prvem koraku sem učencem predstavila mešanje barv na uveljavljen način, torej s pomočjo industrijsko pripravljenih barv iz tube. V drugem koraku sva z učiteljico kemije izvedli medpredmetno povezavo, in sicer na temo mešanja barv in pridobivanja naravnih barvil z ekstrakcijo. V tretjem koraku pa smo z učenci v okolici šole mešali barve s pomočjo snovi, ki jih najdemo v naravi, in to povezali z nekaterimi značilnostmi krajinske umetnosti. Učenci so imeli za ustvarjanje na voljo različne naravne materiale, dostopne v okolici šole (šola, kjer sem izvajala raziskavo, se nahaja na podeželju). Raziskava bo doprinesla v likovno didaktiko inovativni didaktični pristop poučevanja mešanja barv v povezavi z naravo in krajinsko umetnostjo. Poudarek je bil na odprtem in ustvarjalnem delovanju učencev, na široki paleti materialov in idej. S tem se bo pri učencih okrepila tudi ekološka ozaveščenost in zavest o sobivanju z naravo.

Ključne besede: barve, odnosi barv, barvno mešanje, naravni pigmenti, narava, land art, krajinska umetnost

Zupančič, Tanja (2016) [Odnos osnovnošolcev do priporočil o zdravi prehrani](#). Diplomsko delo. Pozitiven odnos do zdrave prehrane in do priporočil o zdravi prehrani je zelo pomemben v času otroštva in mladostništva, saj se posledično oblikujejo zdrave prehranjevalne navade, ki vplivajo na izbiro živil in način prehranjevanja kasneje v življenju. To v vseh starostnih obdobjih pripomore k dobremu zdravju, preprečevanju kroničnih nenalezljivih bolezni in dobremu počutju. Namen diplomskega dela je ugotoviti, kakšen je odnos učencev in učenek do priporočil o zdravi prehrani ter v kolikšni meri učenci upoštevajo priporočila o zdravi prehrani. Podatki so bili zbrani empirično z anketiranjem 105 učencev 6. in 7. razreda osnovne šole iz dveh različnih šol. Analiza rezultatov je pokazala, da imajo učenci pozitiven odnos do priporočil o zdravi prehrani. Opazna je razlika v odnosu do obravnavanih prehranskih priporočil glede na spol učencev, in sicer imajo dekleta bolj pozitiven odnos do večine prehranskih priporočil. Osnovnošolci večino priporočil o zdravi prehrani ne upoštevajo pogosto, opazi pa se boljše prehranjevalne navade in pogostejše upoštevanje prehranskih priporočil pri dekletih kot pa pri fantih. Ocenjujem, da se učenci slabo zavedajo dolgoročnega pomena zdrave prehrane, saj kot koristi uživanja zdrave prehrane izpostavljajo le tiste, ki se pokažejo sproti, ne pa kasneje v življenju. Osnovnošolci ocenjujejo, da o zdravi prehrani največ vedo zdravniki in starši. Pomemben del prehranskega izobraževanja je tudi spodbujanje otrok k upoštevanju priporočil o zdravem prehranjevanju. Otroci morajo občutiti pozitivne učinke zdravega prehranjevanja kar pomembno vpliva na njihovo notranjo motivacijo za zdravo prehranjevanje. Ključne besede: prehrana, prehranska priporočila, odnos do prehranskih priporočil, upoštevanje prehranskih priporočil, osnovnošolci

Žabkar, Nives (2016) [Odnos študentov do izvajanja programa Ekošola na Pedagoški fakulteti](#). Diplomsko delo.

Program Ekošola je uveljavljen kot mednarodni program okoljske vzgoje in izobraževanja, ki razvija odgovoren odnos do okolja, narave in bivanja. Namenjen je spodbujanju in ozaveščanju o trajnostnem razvoju med otroki, učenci, dijaki in študenti. Pedagoška fakulteta v Ljubljani je vključena v program Ekošola. Z diplomskim delom sem ugotavljala, kakšen odnos imajo študentje do programa Ekošola, kako poznajo aktivnosti, ki se izvajajo v programu Ekošola, ter kakšno je njihovo trajnostno vedenje. V anketiranje je bilo vključenih 83 študentov Pedagoške fakultete. Podatke sem zbrala z anonimnim anketnim vprašalnikom. Rezultati so pokazali, da imajo študentje pozitiven odnos do dejavnosti, ki se izvajajo v programu Ekošola, vendar pa si želijo, da bi bil le-ta bolj prepoznaven. Študentje poznajo nekatere aktivnosti, ki se izvajajo v programu Ekošola, bolj kot druge. Ocenjujem, da je razlog v tem, da so nekatere bolj promovirane kot druge. Najbolje poznajo dejavnosti, povezane z ločevanjem odpadkov, varčevanjem z energijo in zmanjšanjem uporabe papirnatih brisačk v sanitarijah. Pri okoljskem ozaveščanju jim pomagajo napisi, ki opozarjajo na dosledno ugašanje luči ter ekonomično uporabo papirnatih brisačk. Pedagoška fakulteta v Ljubljani spodbuja s programom Ekošola tako študente kot profesorje k trajnostno usmerjenemu vedenju. Študentje kot bodoči učitelji bi bili tako s svojim trajnostnim vedenjem zgled učencem in bi tudi njih v bodoče usmerjali in spodbujali k trajnostno usmerjenim odločitvam in vedenju. Ključne besede: Ekošola, okoljsko izobraževanje, Pedagoška fakulteta, študentje, trajnostni razvoj

Žerdin, Jasmina (2012) [Okoljska ozaveščenost vzgojiteljev](#). Diplomaska naloga.

Programi okoljske vzgoje in izobraževanja v zgodnjem otroštvu morajo biti oblikovani strokovno in z otroške perspektive, prilagojeni morajo biti predšolski populaciji in zahtevam dejavnega učenja v tem obdobju; temeljiti morajo na otroški ljubezni do narave in njihovi potrebi po raziskovanju naravnega sveta. Da bi dosegli razvojne cilje na področju ekološkega ozaveščanja, je treba že v zgodnjem

otročtvu vključevati otroke v aktivno raziskovanje sveta oziroma neposrednega okolja. Zato v vrtcu uporabljamo različne pristope, dejavne strategije učenja in aktivnega državljanstva. Pri tem se zavedamo ključne vloge osebnega zgleda vzgojiteljev in drugih strokovnih delavcev v vrtcu ter njihove pripravljenosti za odgovorno ravnanje v okolju. V uvodnem delu diplomske naloge se najprej osredotočam na različna razmišljanja in filozofska vprašanja človekovega sobivanja v (naravnem) okolju. V nadaljevanju predstavljam mednarodne zavezujoče dokumente, ki opredeljujejo okoljsko vzgojo v vzgojno izobraževalnih ustanovah. Sledi povzetek slovenskih nacionalnih dokumentov, ki opisujejo okoljski in družbeni razvoj pri nas. Nadalje so predstavljeni programi, ki se na različne načine lotevajo izobraževanja in okoljske vzgoje otrok; povzeti so cilji in primeri dejavnosti, ki zadevajo okoljsko vzgojo v Kurikulumu za vrtce (1999). V empiričnem delu predstavljam rezultate anketnega vprašalnika za vzgojiteljice. Podani sta analiza in interpretacija podatkov, ki potrjuje, da se vzgojitelji strinjajo, da je pomembno, da se otrok z okoljsko vzgojo sreča že v predšolskem obdobju. Prav tako menijo, da je otrok v predšolskem obdobju najbolj dojemljiv za učenje, zato se jim zdi smiselno, da otrok v predšolskem obdobju spozna naravo in skrbi za čisto ter zdravo okolje. Rezultat vprašalnika je pokazal tudi, da se vzgojiteljice zavedajo, da so poleg staršev prav tako zelo pomembne pri okoljski vzgoji otrok.

Ključne besede: varstvo okolja, okoljska vzgoja, vzgojitelj, ekošola, »ekovrtec«